

แนวทางปฏิบัติโครงการเฝ้าระวังการเผาซากพืช วัชพืช และวัสดุทางการเกษตรในเขตปฏิรูปที่ดิน

กิจกรรม เฝ้าระวังการเผาซากพืช วัชพืช และวัสดุทางการเกษตร
ในเขตปฏิรูปที่ดิน

ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖

กลุ่มอนุรักษ์และฟื้นฟูสภาพแวดล้อม
สำนักพัฒนาและถ่ายทอดเทคโนโลยี

คำนำ

สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ส.ป.ก.) เป็นหน่วยงานที่มีภารกิจหลักด้านการส่งเสริมและพัฒนาการใช้ประโยชน์ที่ดินทำกิน และการพัฒนาศักยภาพของเกษตรกร ให้สามารถพึ่งพาตนเองได้ และอาศัยอยู่ในที่ดินอย่างยั่งยืนในพื้นที่เขตปฏิรูปที่ดิน โดยได้จัดทำโครงการเฝ้าระวังการเผาซากพืช วัชพืช และวัสดุทางการเกษตรในเขตปฏิรูปที่ดิน เพื่อประชาสัมพันธ์ รณรงค์ ให้ความรู้ สร้างความเข้าใจ และความตระหนักรู้ในผลกระทบของการเผาทำลายพื้นที่เกษตรกรรม สร้างจิตสำนึกในการหวงแหนพื้นที่ รักษาทรัพยากรธรรมชาติ รวมถึงการนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมที่ช่วยในการกำจัดวัสดุทางการเกษตร ทดแทนการเผา ซึ่งสอดคล้องกับแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติระยะ ๒๐ ปี พ.ศ. (๒๕๖๑ - ๒๕๘๐) ยุทธศาสตร์ที่ ๑๘ การเติบโตอย่างยั่งยืน (การจัดการมลพิษที่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม และสารเคมีในภาคเกษตรทั้งระบบ ให้เป็นไปตามมาตรฐานสากลและค่ามาตรฐานสากล) อีกทั้งยังสามารถตอบโจทย์แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ ๑๓ (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐) หมายเหตุที่ ๑๐ ไทยมีเศรษฐกิจหมุนเวียน และสังคมคาร์บอนต่ำ เป้าหมายที่ ๑. การเพิ่มมูลค่าจากเศรษฐกิจหมุนเวียน และการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ

สำนักพัฒนาและถ่ายทอดเทคโนโลยี (สพท.) โดยกลุ่มอนุรักษ์และฟื้นฟูสภาพแวดล้อม (กอฟ.) ได้จัดทำ “แนวทางปฏิบัติโครงการเฝ้าระวังการเผาซากพืช วัชพืช และวัสดุทางการเกษตรในเขตปฏิรูปที่ดิน กิจกรรม เฝ้าระวังการเผาซากพืช วัชพืช และวัสดุทางการเกษตรในเขตปฏิรูปที่ดิน ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖” ขึ้น เพื่อให้เจ้าหน้าที่ ส.ป.ก.จังหวัด และ เจ้าหน้าที่ ส.ป.ก. ที่เกี่ยวข้อง ใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงานโครงการเฝ้าระวังการเผาซากพืช วัชพืช และวัสดุทางการเกษตรในเขตปฏิรูปที่ดิน และสร้างความเข้าใจในการปฏิบัติงานให้เป็นไปในแนวทางเดียวกัน ส่งผลให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและบรรลุวัตถุประสงค์ ต่อไป

กลุ่มอนุรักษ์และฟื้นฟูสภาพแวดล้อม

ตุลาคม ๒๕๖๕

สารบัญ

เนื้อหา	หน้า
บทที่ ๑ การเผาทำลายพื้นที่เกษตรกรรม	๑
๑.๑ สถานการณ์การเผาทำลายพื้นที่เกษตรกรรมในประเทศไทย	๑
๑.๒ สาเหตุของการเผาทำลายพื้นที่เกษตรกรรม	๑
๑.๓ ผลกระทบจากการเผาซากพืช วัชพืช และวัสดุทางการเกษตร	๓
๑.๔ การดำเนินงานของภาครัฐในการเฝ้าระวังการเผาซากพืช วัชพืช และวัสดุทางการเกษตร	๓
บทที่ ๒ โครงการเฝ้าระวังการเผาซากพืช วัชพืช และวัสดุทางการเกษตรในเขตปฏิรูปที่ดิน	๕
กิจกรรม เฝ้าระวังการเผาซากพืช วัชพืช และวัสดุทางการเกษตรในเขตปฏิรูปที่ดิน	
๒.๑ ความเป็นมาโครงการ	๕
๒.๒ วัตถุประสงค์	๖
๒.๓ เป้าหมาย	๖
๒.๔ การคัดเลือกพื้นที่เข้าร่วมโครงการ	๖
๒.๕ การคัดเลือกเกษตรกรเข้าร่วมโครงการ	๖
๒.๖ ขั้นตอนการดำเนินงาน	๖
๒.๗ แผนการดำเนินงานและงบประมาณ	๑๒
๒.๘ กรอบแนวคิด และ Road Map	๑๔
๒.๙ ผู้รับผิดชอบโครงการ	๑๖
๒.๑๐ การติดตาม ประเมินผล และตัวชี้วัดโครงการ	๑๖
บทที่ ๓ แนวทางการลดการเผาซากพืช วัชพืช และวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร	๑๗
๓.๑ แนวทางการลดการเผาซากพืช วัชพืช และวัสดุทางการเกษตรในเขตปฏิรูปที่ดิน	๑๗
๓.๒ แนวทางการใช้ประโยชน์ซากพืช วัชพืช และวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร	๑๙
ภาคผนวก แบบฟอร์มที่จำเป็นสำหรับการดำเนินงานโครงการ	๒๓
- ใบสมัครเข้าร่วมโครงการ	๒๔
- แบบสอบถามการติดตามและประเมินผลโครงการ/กิจกรรม	๒๕
ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๖	
- แบบประเมินผลการฝึกอบรม	๒๙

สารบัญภาพ

เนื้อหา	หน้า
ภาพที่ ๑ การเผาทำลายพื้นที่เกษตรกรรม	๒
ภาพที่ ๒ กระบวนการโครงการเผาระวังการเผาซากพืช วัชพืช และวัสดุทางการเกษตรในเขตปฏิรูปที่ดิน กิจกรรม เผาระวังการเผาซากพืช วัชพืช และวัสดุทางการเกษตรในเขตปฏิรูปที่ดิน ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖	๑๐
ภาพที่ ๓ กระบวนการโครงการเผาระวังการเผาซากพืช วัชพืช และวัสดุทางการเกษตรในเขตปฏิรูปที่ดิน กิจกรรม เผาระวังการเผาซากพืช วัชพืช และวัสดุทางการเกษตรในเขตปฏิรูปที่ดิน ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖ (ส.ป.ก.จังหวัด)	๑๑
ภาพที่ ๔ แผนการดำเนินงานโครงการ	๑๒
ภาพที่ ๕ งบประมาณที่จัดสรรให้แก่ ส.ป.ก.จังหวัด	๑๓
ภาพที่ ๖ กรอบแนวคิด โครงการเผาระวังการเผาซากพืช วัชพืช และวัสดุทางการเกษตรในเขตปฏิรูปที่ดิน กิจกรรม เผาระวังการเผาซากพืช วัชพืช และวัสดุทางการเกษตรในเขตปฏิรูปที่ดินปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖	๑๔
ภาพที่ ๗ Road Map โครงการเผาระวังการเผาซากพืช วัชพืช และวัสดุทางการเกษตรในเขตปฏิรูปที่ดิน กิจกรรม เผาระวังการเผาซากพืช วัชพืช และวัสดุทางการเกษตรในเขตปฏิรูปที่ดิน ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖	๑๕
ภาพที่ ๘ ที่ตั้งของโรงไฟฟ้าพลังงานทดแทนในประเทศไทย	๒๒

สารบัญตาราง

เนื้อหา	หน้า
ตารางที่ ๑ ขั้นตอนการดำเนินงานของ ส.ป.ก.ส่วนกลาง	๗
ตารางที่ ๒ ขั้นตอนการดำเนินงานของ ส.ป.ก.จังหวัด	๘

บทที่ ๑

การเผาทำลายพื้นที่เกษตรกรรม

๑.๑ สถานการณ์การเผาทำลายพื้นที่เกษตรกรรมในประเทศไทย

ประเทศไทยมีพื้นที่เกษตรกรรม ๑๔๙ ล้านไร่ เกษตรกรส่วนใหญ่ทำนาข้าวและปลูกพืชเชิงเดี่ยว เช่น อ้อย มันสำปะหลัง และข้าวโพด เป็นต้น แต่ไม่มีระบบการจัดการผลผลิตที่ดีเพียงพอ เน้นการเผาทำลายซากพืชและเศษวัสดุที่เหลือจากการทำการเกษตร โดยเฉพาะในช่วงเดือนธันวาคมถึงเดือนเมษายน ที่เป็นช่วงฤดูร้อน ทั้งนี้ ตัวเลขของจุดความร้อนที่เกิดขึ้นในประเทศไทยย้อนหลัง ๕ ปี ตั้งแต่ปี พ.ศ.๒๕๖๐ ถึง ๒๕๖๔ ในช่วงเดือนมกราคมถึงพฤษภาคม พบจุดความร้อน จำนวน ๗๖,๕๕๗ ๕๑,๗๐๙ ๑๑๖,๘๔๗ ๑๒๘,๕๓๗ ๗๙,๔๔๑ และ ๓๑,๐๘๒ จุดตามลำดับ โดยถึงแม้สถานการณ์จุดความร้อนจะลดลงเนื่องจากการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการจัดการแปลงเกษตร หรือการนำเทคโนโลยีมาคาดการณ์การเกิดจุดความร้อน รวมถึงมีความร่วมมือจากหลายภาคส่วนทั้งหน่วยงานภาครัฐ หน่วยงานเอกชน กลุ่มอาสาสมัครต่าง ๆ และภาคประชาชน ที่ร่วมกันดูแล ป้องกัน และแก้ไขการเกิดไฟป่าและการเผาทำลายในพื้นที่เกษตรกรรม ซึ่งพบจุด Hotspot มากที่สุดที่ภาคเหนือในพื้นที่ป่าสงวนของจังหวัดลำปาง แม่ฮ่องสอน ตาก และเชียงใหม่ตามลำดับ รองลงมาเป็นภาคตะวันออกเฉียงเหนือในพื้นที่เกษตรกรรมที่มีการเพาะปลูกพืชเชิงเดี่ยว ในจังหวัดสกลนคร ชัยภูมิ และนครราชสีมา^๑

๑.๒ สาเหตุการเผาทำลายพื้นที่เกษตรกรรม

การที่ประเทศไทยมีพื้นที่เพาะปลูกพืชเศรษฐกิจกระจายทั่วทุกภูมิภาคของประเทศแต่มุ่งเน้นในด้านการเพิ่มปริมาณผลผลิตเป็นหลัก ขาดการจัดการที่ดี เกษตรกรจึงนิยมใช้วิธีการเผาสำหรับการเตรียมพื้นที่เพาะปลูก โดยเฉพาะข้าวนาปรัง ซึ่งพบการเผามากที่สุด รองลงมาเป็น อ้อยโรงงาน ข้าวนาปี และข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ แม้ว่าปัจจุบันจะมีการใช้เครื่องจักรกลทางการเกษตรมาช่วยในการเตรียมดินและการเก็บเกี่ยว ซึ่งช่วยลดการเผาได้บ้าง แต่เครื่องจักรกลเหล่านั้นยังมีราคาสูงและเป็นภาระในการบำรุงรักษา อีกทั้ง การที่เกษตรกรเลือกวิธีการเผาทำลายวัสดุทางการเกษตรมากกว่าการจัดการ เนื่องจากสามารถลดต้นทุนการจ้างแรงงาน สะดวก และรวดเร็ว ทำให้สามารถผลิตพืชในรอบถัดไปได้เร็วขึ้น สามารถเก็บเกี่ยว รวบรวม และขนส่งผลผลิตได้มากขึ้น^๒ นอกจากนี้ เกษตรกรยังมีความเชื่อว่าการเผามีส่วนช่วยควบคุมศัตรูพืชและโรคพืช ทำให้ไถพรวนได้ง่ายขึ้น โดยทั่วไปพื้นที่ปลูกข้าว ๑ ไร่ จะมีปริมาณฟางข้าวและตอซังเฉลี่ยปีละ ๖๕๐ กิโลกรัม ขึ้นกับความอุดมสมบูรณ์ของดิน น้ำ ปุ๋ย ฤดูการปลูก อุณหภูมิ และพันธุ์ข้าว อีกทั้งฟางข้าวมีค่าอัตราส่วนคาร์บอนต่อไนโตรเจนเฉลี่ย ๙๙:๑ มีปริมาณธาตุอาหารหลักของพืชได้แก่ ไนโตรเจน ฟอสฟอรัส และโปแทสเซียมเฉลี่ย ๐.๕๑ ๐.๑๔ และ ๑.๕๕ เปอร์เซ็นต์ มีปริมาณธาตุอาหารรองของพืชได้แก่ แคลเซียม แมกนีเซียม และซัลเฟอร์เฉลี่ย ๐.๔๗ ๐.๒๕ และ ๐.๑๗ เปอร์เซ็นต์ หากเกษตรกรเลือกการเผาเพื่อเตรียมการปลูกในฤดูกาลถัดไป จะทำให้เกิดการสูญเสียธาตุอาหารดังกล่าวที่ควรกลับลงสู่ดินไป สูญเสียน้ำในดิน ดินแน่นและแข็ง การขนไชของรากพืชเป็นไปได้อย่างยาก แต่ถ้าเกษตรกรเลือกวิธีการไถกลบตอซังเพื่อให้ฟางข้าวย่อยสลาย ในช่วงแรกของขบวนการย่อยสลาย ไนโตรเจนในดินที่เป็นประโยชน์ต่อพืชจะลดลง เนื่องจากจุลินทรีย์ดึงไปใช้ในการย่อยสลายฟาง จากนั้นจุลินทรีย์จะเจริญเติบโตไปพร้อมกับการเน่าเปื่อยของฟางข้าว ซึ่งก่อให้เกิดประโยชน์ต่อการเจริญเติบโตของพืชเป็นอย่างดี^๓

^๑สำนักงานพัฒนาเทคโนโลยีอวกาศและภูมิสารสนเทศ (องค์การมหาชน). ๒๕๖๕. สถิติจุดความร้อนย้อนหลัง ๕ ปี [ออนไลน์] ที่มา: https://www.gistda.or.th/news_view.php?n_id=๕๖๘๘&lang=EN

^๒กรมส่งเสริมการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์. ๒๕๕๙. คู่มือส่งเสริมการหยุดเผาในพื้นที่การเกษตร. บริษัท นิวัตรธรรมดาการพิมพ์ (ประเทศไทย) จำกัด. กรุงเทพมหานคร.

^๓กลุ่มระบบงานวิจัย และ กลุ่มวิจัยและพัฒนาอินทรีย์วัตถุเพื่อการเกษตร. ๒๕๖๕. การไถกลบตอซังเพื่อปรับปรุงดินและเพิ่มผลผลิตข้าว [ออนไลน์] ที่มา: https://www.iod.go.th/menu_moc/POSTER/rice/rice.htm

อย่างไรก็ตาม การปรับเปลี่ยนวิธีสู่เกษตรแบบปลอดการเผาได้ค่อย ๆ ขยายวงกว้างขึ้น มีการจัดการไร่อ้อยแบบปลอดการเผา เริ่มตั้งแต่การคัดเลือกพันธุ์อ้อยที่กาบใบหลุดร่วงง่าย ใช้รถตัดอ้อยสดทดแทนแรงงานคน หรือการสางใบอ้อยก่อนเก็บเกี่ยว เพื่อลดปัญหาอ้อยลัม หลังจากการเก็บเกี่ยวอ้อยให้ใช้เครื่องสับใบอ้อยระหว่างแถวอ้อยโต โกลบใบและเศษซากอ้อยให้คลุมเคล้าลงดิน จะทำให้อ้อยโตมีการเจริญเติบโตดีขึ้น ให้ผลผลิตสูงและไว้ต่อได้นานหลายปี หากไม่มีเครื่องสับใบอ้อยลงดิน สามารถเกลี่ยใบอ้อยคลุมดินแล้วโกลบเศษวัสดุทางการเกษตรลงดิน ควบคู่ไปกับการใช้สารอินทรีย์สำหรับเร่งการย่อยสลายหรือน้ำหมักชีวภาพ หากมีการส่งเสริมการผลิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมให้กับโรงงานต่าง ๆ อาทิ การป้องกันมลพิษอย่างยั่งยืน การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ รวมถึงการสนับสนุนงบประมาณ หรือลดดอกเบี้ยเงินกู้การเข้าซื้อเครื่องจักรให้กับเกษตรกร เช่น รถตัดอ้อยสด รถไถขนาดใหญ่ เป็นต้น เพื่อลดการเผา สามารถช่วยให้เกษตรแบบปลอดการเผาขยายผลได้เร็วยิ่งขึ้น^๗

ภาพที่ ๑ การเผาทำลายพื้นที่เกษตรกรรม

ที่มา : <https://images.app.goo.gl/๒๕๕DbZD๑RT๐qZUxDb> <https://images.app.goo.gl/KEEhuMVD๖wKAip๑B๗> และ ศูนย์วิจัยพืชไร่สุพรรณบุรี (๒๕๖๓)

^๗มูลนิธิสถาบันสิ่งแวดล้อมไทย. ๒๕๖๕. การจัดการและลดการเผาในพื้นที่เกษตรของประเทศไทย [ออนไลน์] ที่มา: https://tei.or.th/th/blog_detail.php?blog_id=๗๐

^๘ศูนย์ข่าวกรมส่งเสริมการเกษตร. กรมส่งเสริมการเกษตรจัดงานรณรงค์ลดการเผาในท้องถิ่น พื้นที่ภาคตะวันออก และนำร่องสาธิตเทคโนโลยีการจัดการเศษวัสดุทางการเกษตรทดแทนการเผา ภายใต้โครงการส่งเสริมการหยุดเผาในพื้นที่การเกษตร ปี ๒๕๖๕ เผยผลการดำเนินงานมาต่อเนื่องตั้งแต่ปี ๔๗ ลดการเผาลงได้จริง [ออนไลน์] ที่มา: <https://doanews.doae.go.th/archives/๑๒๐๒๐>

^๙นายณัฐวิกรม พันธวงศ์ภักดี. ๒๕๖๕. การแก้ไขปัญหา PM ๒.๕ อย่างยั่งยืน : เมื่อการสร้างความสะดวกไม่เพียงพอ [ออนไลน์] ที่มา: <https://www.sdgmove.com/๒๐๑๙/๑๐/๑๑/bangkok-pm-๒-๕/>

^{๑๐}มูลนิธิสถาบันสิ่งแวดล้อมไทย. ๒๕๖๕. จัดการและลดการเผาในพื้นที่เกษตร (๒) [ออนไลน์] ที่มา: https://www.tei.or.th/th/blog_detail.php?blog_id=๖๙

๑.๓ ผลกระทบจากการเผาซากพืช วัชพืช และวัสดุทางการเกษตร

๑) ผลกระทบต่อพืช ทำให้อัตราการเจริญเติบโตของพืชลดลง และลดคุณภาพของเนื้อไม้ ทำให้ขาดช่วงสืบพันธุ์ทดแทนตามธรรมชาติ เนื่องจากต้นกล้า หรือไม้เล็กถูกเผาทำลาย จึงทำให้หมดโอกาสในการเจริญเติบโต^๓

๒) ผลกระทบต่อดิน เปลี่ยนแปลงคุณสมบัติของดิน ทำให้ดินมีความสามารถในการดูดซับความชื้นได้น้อยลง เกิดการชะหน้าดิน เนื่องจากดินการดูดซับการดูดซับความชื้นได้น้อยลง น้ำจะไหลบ่าไปตามหน้าดิน และจะกัดผิวหน้าดิน ทำให้ดินเสื่อมความอุดมสมบูรณ์ เนื่องจากดินจะสูญเสียความชื้น และจุลินทรีย์ในดินยังถูกทำลาย^๓

๓) ผลกระทบต่อน้ำ ทำให้คุณสมบัติของน้ำเปลี่ยนแปลง น้ำที่ไหลตามบ่าของดินจะมีตะกอนดินที่ถูกเผา จะไหลลงสู่แม่น้ำ ทำให้น้ำขุ่นและแสงแดดส่องผ่านได้น้อยส่งผลกระทบต่อสิ่งมีชีวิตในน้ำและทำให้น้ำเสีย ทำให้ปริมาณน้ำไม่เหมาะสมกับช่วงเวลาที่ต้องใช้ประโยชน์ ในฤดูฝน ฝนตกลงมาจะไม่ซึมลงไปในดิน ซึ่งจะทำให้เกิดน้ำท่วมได้ และในฤดูแล้ง ชั้นดินจะไม่มีน้ำสะสม ทำให้เกิดภัยแล้ง^๓

๔) ผลกระทบต่อสัตว์ ทำลายแหล่งอาหารของสัตว์ และเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศทำให้สัตว์ยากที่จะดำรงชีวิตอยู่ได้^๓

๕) ผลกระทบต่อเศรษฐกิจ เนื่องจากการเผาจะทำลายความอุดมสมบูรณ์ของพืช ดิน สัตว์ และน้ำ ส่งผลให้พืชที่ปลูกในฤดูกาลถัดไปได้รับสารอาหารไม่เพียงพอหรือไม่มีแหล่งน้ำในการทำเกษตรกรรม ระบบนิเวศถูกทำลาย แมลงที่เป็นศัตรูพืชจึงรุกรานพื้นที่ เกษตรกรจึงมีต้นทุนในการเพาะปลูกสูงขึ้นจากการซื้อปุ๋ยเคมีและยาฆ่าแมลง ทำให้รายได้จากแปลงเกษตรลดลง

๖) ผลกระทบต่อสุขภาพ เมื่อมีการเผาจะทำให้เกิดก๊าซ ๔ ชนิด ที่ส่งผลกระทบต่อสุขภาพของเกษตรกร ได้แก่

๖.๑ เกิดก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ หากเกษตรกรได้รับมากจนเกินไปจะไปกระตุ้นให้หัวใจเต้นเร็ว ความดันโลหิตสูงขึ้น และถ้าได้รับอย่างต่อเนื่อง ในช่วงระยะเวลาหนึ่ง จะทำให้เกิดอาการวิงเวียนศีรษะหมดสติ หากได้รับมากเกินความจำเป็นเป็นระยะเวลานานอาจถึงขั้นเสียชีวิตได้^๖

๖.๒ ฝุ่นละออง การเผาในพื้นที่เกษตรยังเป็นแหล่งที่มาของฝุ่นควันที่เห็นได้ชัด โดยเฉพาะในช่วงหลังเก็บเกี่ยวและช่วงการเตรียมพื้นที่เพาะปลูก มักเห็นเปลวไฟลามในทุ่งกว้าง เกิดฝุ่นควันเขม่ากระจายทั่วบริเวณ ซึ่งกรมควบคุมมลพิษ ระบุว่าเป็นการเผาในพื้นที่เกษตรก่อให้เกิดฝุ่นละออง PM ๒.๕ คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ ๕ ของปริมาณ PM ๒.๕ ทั้งหมดที่เกิดขึ้น โดยยังมีแหล่งกำเนิดอื่น ๆ ได้แก่ รถยนต์และการจราจร ร้อยละ ๗๒.๕ โรงงานอุตสาหกรรม ร้อยละ ๑๗ และแหล่งที่มาอื่น ๆ อีกบางส่วน^๔ ส่งผลกระทบต่อสุขภาพของประชาชนในวงกว้าง โดยเฉพาะในเรื่องของระบบทางเดินหายใจ ส่งผลกระทบต่อการระคายเคืองของผิวหนัง การอักเสบของปอด หายใจหอบหืด หายใจไม่ออก หายใจไม่สะดวก แสบหูแสบตาแสบผิวหนัง ก่อให้เกิดโรคไตเรื้อรัง โรคภูมิแพ้^๖

๖.๓ สารฟอร์มาดีไฮด์ ทำลายระบบเนื้อเยื่อทางเดินหายใจ ถ้าสูดดมเข้าไปอย่างต่อเนื่องจะทำให้เกิดโรคถุงลมโป่งพอง และยังส่งผลให้เกิดการแสบตาขึ้นในทันทีที่ได้รับสารตัวนี้ ถ้าสูดดมในระดับความเข้มข้น ๑๐๐ ppm จะทำให้เสียชีวิตได้ในทันที^๖

๖.๔ สารซัลเฟอร์ไดออกไซด์ ส่งผลกระทบทำให้ผู้สูดดมเกิดอาการแน่นหน้าอกหายใจไม่สะดวก ทำให้ชีพจรเต้นถี่ ถ้าได้รับในปริมาณเข้มข้นในระดับสูง ก็อาจจะทำให้เสียชีวิตได้โดยเฉพาะ ผู้สูงอายุ เด็ก ผู้ที่ป่วยเป็นโรคหอบหืด โรคหัวใจ โรคปอด^๖

๑.๔ การดำเนินงานของภาครัฐในการเฝ้าระวังการเผาซากพืช วัชพืช และวัสดุทางการเกษตร

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ โดยกรมส่งเสริมการเกษตรเป็นหน่วยงานเจ้าภาพหลักในการลดการเผา โดยมีแนวทางในการดูแลปัญหาเรื่องการเผาพื้นที่เกษตรมาอย่างต่อเนื่อง ซึ่งเน้นการสร้างและพัฒนาเครือข่าย

เกษตรปลอดการเผา รวมถึงเร่งรัด จัดการ เพื่อแก้ไขปัญหาการเผาในพื้นที่เกษตร และการบริหารจัดการ เศรษฐกิจเหลือใช้จากภาคการเกษตรเพื่อลดปัญหาการเผาในพื้นที่การเกษตรมาโดยตลอด เพื่อให้เกษตรกรเกิด ความรู้ความเข้าใจในสภาพปัญหาที่เกิดจากการเผา แนวทางการป้องกันและแก้ไขปัญหา และนำเสนอ ทางเลือกในการจัดการเศรษฐกิจเหลือใช้จากภาคการเกษตร เพื่อสร้างให้เกิดการปรับเปลี่ยนทัศนคติและ จิตสำนึก ให้ตระหนักถึงผลเสียจากการเผา และมีความรู้ความเข้าใจในการใช้เทคโนโลยีการเกษตรทดแทน และจัดการ การเผา จัดให้มีการสาธิตและถ่ายทอดเทคโนโลยีเพื่อทดแทนการเผา จัดตั้งศูนย์สาธิต เทคโนโลยีการเกษตรปลอดการเผาเพื่อสาธิตการใช้เทคโนโลยีการไกลบต่อซึ่งฟางข้าวทดแทนการเผาโดยให้ ชุมชนเกษตรเป็นผู้บริหารจัดการ^{๒,๕} ร่วมกับการควบคุมการเผาอย่างจริงจังและต่อเนื่อง พร้อมทั้งวางแผนและ แฉ่งการเผา การจัดการระบบแปลงให้เครื่องจักรกลเข้าพื้นที่ได้สะดวก กำหนดเขตห้ามเผาและบังคับใช้ กฎหมายอย่างจริงจัง รวมถึงควบคุมและกำจัดพื้นที่เสี่ยงและพื้นที่ใกล้เคียง ถึงแม้การเปลี่ยนพฤติกรรม การเผา ของเกษตรกรไม่ใช่เรื่องง่าย เพราะเกี่ยวข้องกับต้นทุนการผลิตและความเคยชินที่ทำกันมานาน ดังนั้น การ ส่งเสริมพร้อมสร้างแรงจูงใจแบบค่อยเป็นค่อยไป หรือใช้มาตรการแบบผสมผสาน มีการลงโทษ จับ และปรับ กันบ้าง ก็จะมีผลทางการปฏิบัติได้ ซึ่งที่ผ่านมา ภาครัฐและภาคส่วนที่เกี่ยวข้องตระหนักและเห็นความสำคัญ ในการแก้ปัญหาการเผา ซึ่งเป็นสาเหตุหนึ่งของปัญหาฝุ่น PM ๒.๕ และได้หยิบยกให้เป็นวาระที่สำคัญของ ประเทศ พร้อมกำหนดเป็นแนวทางและปฏิบัติการตามมาตรการภายใต้แผนปฏิบัติการขับเคลื่อนวาระแห่งชาติ เมื่อปลายปี ๒๕๖๒ เพื่อบูรณาการความร่วมมือในการควบคุม กำกับดูแล และลดการระบายมลพิษทางอากาศ จากแหล่งกำเนิด ให้คุณภาพอากาศอยู่ในเกณฑ์มาตรฐานและลดผลกระทบต่อสุขภาพของประชาชน การจัดการการเผาในพื้นที่เกษตรมีความเกี่ยวข้องกับหลายหน่วยงาน จำเป็นต้องมีเจ้าภาพหลักเป็น ผู้ขับเคลื่อน และร่วมบูรณาการความร่วมมืออย่างจริงจัง โดยเฉพาะความร่วมมือกับเกษตรกร ซึ่งปัจจุบันมี ทางเลือก มีแนวทางปฏิบัติที่ดี และเริ่มปรับตัวกันมากขึ้น^๖

ในความเป็นจริง เศรษฐกิจเหลือใช้ทางการเกษตรแทบทุกส่วนล้วนมีประโยชน์ต่อระบบนิเวศการเกษตร หากมีการจัดการและการใช้ประโยชน์อย่างเหมาะสม จึงเริ่มมีเกษตรกร ผู้สนใจ และหน่วยงานต่าง ๆ ริเริ่มดำเนินการแนวปฏิบัติที่ดี เพื่อช่วยลดการเผาในพื้นที่เพาะปลูก อาทิ ส่วนของฟางและตอซึ่งข้าว เกษตรกรสามารถไกลบต่อซึ่ง เป็นปุ๋ยพืชสด พื้นฟูสภาพดิน อัดฟางข้าวเป็นก้อน ใช้เลี้ยงสัตว์ จำหน่ายเพื่อสร้าง รายได้เพิ่ม เพาะเห็ดฟางแบบกองเตี้ยและทำเป็นโรงเรือนจากตอซึ่งและฟางข้าว ทำฟางข้าวปรุงแต่งเสริมธาตุ อาหารเลี้ยงสัตว์เคี้ยวเอื้อง ผลิตเป็นเฟอร์นิเจอร์ต่าง ๆ ได้ ส่วนใบอ้อย เกษตรกรสามารถอัดใบอ้อยเป็นก้อน ส่งขายให้โรงงานน้ำตาล เป็นเชื้อเพลิงผลิตเป็นพลังงานไฟฟ้า สร้างรายได้เพิ่ม หรือสับและคลุกใบอ้อยลงใน แปลงให้ย่อยเป็นปุ๋ยตามธรรมชาติและตัดใบอ้อยปกคลุมหน้าดิน และในส่วนของต้น ช้าง และใบข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ สามารถผลิตเป็นปุ๋ยอินทรีย์ โดยการไกลบเร่งการย่อยสลาย ทำปุ๋ยหมักจากซึ่งข้าวโพด ช่วยลดต้นทุนการใส่ปุ๋ย การปลูกพืชในฤดูกาลต่อไป หรืออัดก้อนใบข้าวโพด ปรุงแต่งเสริมธาตุอาหารไปใช้เลี้ยงสัตว์ เป็นต้น^๔

บทที่ ๒

โครงการเฝ้าระวังการเผาซากพืช วัชพืช และวัสดุทางการเกษตรในเขตปฏิรูปที่ดิน กิจกรรม เฝ้าระวังการเผาซากพืช วัชพืช และวัสดุทางการเกษตรในเขตปฏิรูปที่ดิน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖

๒.๑ ความเป็นมาโครงการ

ประเทศไทยมีพื้นที่เกษตรกรรม ๑๔๙ ล้านไร่ เกษตรกรส่วนใหญ่ทำนาข้าวและปลูกพืชเชิงเดี่ยว เช่น อ้อย มันสำปะหลัง และข้าวโพด เป็นต้น แต่ไม่มีระบบการจัดการผลผลิตที่ดีเพียงพอ เน้นการเผาทำลายซากพืชและเศษวัสดุที่เหลือจากการทำการเกษตร ซึ่งการเผาดังกล่าวกระทบต่อสุขภาพของประชาชนและเศรษฐกิจของประเทศเป็นอย่างมาก รวมทั้งยังส่งผลเสียต่อการทำอาชีพการเกษตรโดยตรง กล่าวคือ ทำให้ดินเสื่อมโทรม ขาดความอุดมสมบูรณ์ ส่งผลให้ต้นทุนการผลิตสูงขึ้น ผลผลิตที่ได้รับต่ำกว่าที่ควร ขาดอินทรีย์วัตถุ เกิดฝุ่นควันปกคลุม PM ๒.๕ ทำให้มีมลพิษทางอากาศ เกิดจุดความร้อน (Hotspot) เกิดก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ขึ้น จนเกิดเป็นก๊าซเรือนกระจก และทำให้โลกเข้าสู่ภาวะโลกร้อน รัฐบาลจึงได้ให้ความสำคัญในการป้องกันและแก้ไขปัญหาดังกล่าว และมอบหมายให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์รับผิดชอบดำเนินการควบคุมการเผาในพื้นที่การเกษตร ซึ่งกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (กษ.) ได้เล็งเห็นถึงปัญหาดังกล่าว จึงมีแผนประชาสัมพันธ์ รมรณงค์ ให้ความรู้ สร้างความเข้าใจและความตระหนักรู้ในผลกระทบของการเผาทำลายพื้นที่เกษตรกรรม สร้างจิตสำนึกในการหวงแหนพื้นที่ รักษาทรัพยากรธรรมชาติ รวมถึงการนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมที่ช่วยในการกำจัดวัสดุทางการเกษตรทดแทนการเผา ซึ่งสอดคล้องกับแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติระยะ ๒๐ ปี พ.ศ. (๒๕๖๑ - ๒๕๘๐) ยุทธศาสตร์ที่ ๑๘ การเติบโตอย่างยั่งยืน (การจัดการมลพิษที่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม และสารเคมีในภาคเกษตรทั้งระบบ ให้เป็นไปตามมาตรฐานสากลและค่ามาตรฐานสากล) อีกทั้งยังสามารถตอบโจทย์แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ ๑๓ (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐) หมวดหมายที่ ๑๐ ไทยมีเศรษฐกิจหมุนเวียนและสังคมคาร์บอนต่ำ เป้าหมายที่ ๑. การเพิ่มมูลค่าจากเศรษฐกิจหมุนเวียน และการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ กลยุทธ์ที่ ๒.๑ เพิ่มรายได้ชุมชนจากแนวทางขยะสุทธิเป็นศูนย์ ทั้งจากขยะและวัสดุทางการเกษตร และนโยบายรัฐบาลฯ ข้อที่ ๑๐. การฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและการรักษาสังแวดล้อมเพื่อสร้างการเติบโตอย่างยั่งยืน ข้อ ๑๐.๖ พัฒนาระบบการจัดการสิ่งแวดล้อมภายใต้แนวคิดเศรษฐกิจหมุนเวียน

สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ส.ป.ก.) ในฐานะหน่วยงานในสังกัด กษ. จึงรับมอบเจตนารมณ์ที่มุ่งมั่นในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นจากการเผาทำลายซากพืชและวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร และจากสถานการณ์จุดความร้อนในเขตปฏิรูปที่ดิน ปี พ.ศ. ๒๕๖๔ พบจุดความร้อนในพื้นที่นาข้าว จำนวน ๓,๔๔๙ จุด รองลงมาเป็นพื้นที่ป่าไม้ ๑,๘๔๕ จุด และอ้อย ๑,๖๔๑ จุด และอื่น ๆ กว่า ๓,๖๐๐ จุด ซึ่งจากข้อมูลจุดความร้อนในปีที่ผ่านมาการเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ส.ป.ก. จึงเห็นควรจัดทำ “โครงการเฝ้าระวังการเผาซากพืช วัชพืช และวัสดุทางการเกษตรในเขตปฏิรูปที่ดิน กิจกรรม เฝ้าระวังการเผาซากพืช วัชพืช และวัสดุทางการเกษตรในเขตปฏิรูปที่ดิน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖” เพื่อประชาสัมพันธ์ รมรณงค์ ให้มีความเข้าใจในผลกระทบของการเผาทำลายพื้นที่เกษตรกรรมในเขตปฏิรูปที่ดิน ส่งเสริมการจัดทำแนวกันไฟ สร้างการมีส่วนร่วมของเกษตรกรในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการเผา สร้างจิตสำนึกในการหวงแหนพื้นที่ รักษาทรัพยากรธรรมชาติ รวมถึงการนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมที่ช่วยในการกำจัดเศษวัสดุทางการเกษตรทดแทนการเผา อีกทั้งยังส่งเสริมให้มีการบริหารจัดการวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรให้เกิดประโยชน์สูงสุด โดยสามารถนำมาใช้ประโยชน์ได้หลากหลาย อาทิ ใช้เป็นอาหารสัตว์ ใช้เป็นปุ๋ยหรือวัสดุปลูก ใช้เป็นเชื้อเพลิง

ใช้เป็นงานประดิษฐ์ และใช้เป็นวัตถุดิบในอุตสาหกรรมอื่น ๆ และเพื่อให้เกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดินมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

๒.๒ วัตถุประสงค์

๑. เพื่อประชาสัมพันธ์ รณรงค์ ให้ความรู้ ความเข้าใจในผลกระทบของการเผาทำลายพื้นที่เกษตรกรรมในเขตปฏิรูปที่ดิน
๒. เพื่อลดพื้นที่เผาไหม้ และจุดความร้อน (Hotspot) ในเขตปฏิรูปที่ดิน
๓. เพื่อบริหารจัดการวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรให้มีมูลค่าเพิ่มและเกิดประโยชน์สูงสุด

๒.๓ เป้าหมาย

๑. พื้นที่เป้าหมาย : พื้นที่ในเขตปฏิรูปที่ดิน ๔๔ จังหวัด จำนวน ๑๐,๐๐๐ ไร่ ดังนี้
 - ภาคเหนือ ๑๕ จังหวัด ได้แก่ กำแพงเพชร เชียงราย เชียงใหม่ ตาก นครสวรรค์ น่าน พะเยา พิจิตร พิษณุโลก เพชรบูรณ์ แพร่ ลำปาง สุโขทัย อุตรดิตถ์ และอุทัยธานี
 - ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ๑๘ จังหวัด ได้แก่ กาฬสินธุ์ ขอนแก่น ชัยภูมิ นครพนม นครราชสีมา บุรีรัมย์ บึงกาฬ มุกดาหาร ยโสธร ร้อยเอ็ด เลย ศรีสะเกษ สกลนคร สุรินทร์ หนองคาย หนองบัวลำภู อุดรธานี และอุบลราชธานี
 - ภาคกลาง ๘ จังหวัด ได้แก่ กาญจนบุรี ฉะเชิงเทรา ชลบุรี นครนายกราชบุรี ลพบุรี สระแก้ว และสุพรรณบุรี
 - ภาคใต้ ๓ จังหวัด ได้แก่ กระบี่ ชุมพร และสุราษฎร์ธานี
๒. เกษตรกรเป้าหมาย : เกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดิน ๔๔ จังหวัด จำนวน ๑,๐๐๐ ราย

๒.๔ การคัดเลือกพื้นที่เข้าร่วมโครงการ

คัดเลือกพื้นที่จากพื้นที่ที่มีการเผาทำลายซากพืช วัชพืช และวัสดุการเกษตร หรือพื้นที่ทำการเกษตรเชิงเดี่ยวที่อาจมีการเผาทำลายซากพืช วัชพืช และวัสดุการเกษตรหลังการเก็บเกี่ยวผลผลิต

๒.๕ การคัดเลือกเกษตรกรเข้าร่วมโครงการ

คัดเลือกเกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดินที่มีการทำเกษตรเชิงเดี่ยวที่อาจมีการเผาทำลายซากพืช วัชพืช และวัสดุการเกษตรหลังการเก็บเกี่ยวผลผลิต หรือเป็นเกษตรกรที่ประสงค์จะได้รับความรู้เกี่ยวกับการแปรรูปวัสดุเหลือใช้เพื่อลดต้นทุนการผลิตและเพิ่มมูลค่าสินค้า

๒.๖ ขั้นตอนการดำเนินงาน

การปฏิบัติงานของ เจ้าหน้าที่ ส.ป.ก.ส่วนกลาง และ ส.ป.ก.จังหวัด ร่วมกับเกษตรกร มีขั้นตอนการดำเนินงาน ดังนี้

- ๒.๖.๑ ขั้นตอนการดำเนินงานของ ส.ป.ก.ส่วนกลาง ดังตารางที่ ๑

ตารางที่ ๑ ขั้นตอนการดำเนินงานของ ส.ป.ก.ส่วนกลาง

ลำดับที่	ขั้นตอนการดำเนินงาน	ระยะเวลา
๑	จัดส่งแนวทางปฏิบัติการดำเนินงานโครงการและแบบฟอร์มที่จำเป็นต่อการดำเนินงาน	ต.ค. ๖๕
๒	จัดประชุมชี้แจงรายละเอียดโครงการ แนวทางปฏิบัติ ขั้นตอนการดำเนินงาน งบประมาณที่จัดสรร และแบบฟอร์มที่เกี่ยวข้อง ให้แก่เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการและผู้เกี่ยวข้อง	ต.ค. ๖๕
๓	ประสานกับ ส.ป.ก.จังหวัดให้ดำเนินการบันทึกข้อมูลเกษตรกรก่อนเข้าร่วมโครงการ ตามแบบฟอร์มที่กำหนด ในระบบ Google Sheet (ข้อมูลรายบุคคล ข้อมูลแปลงที่ดิน รายได้/รายจ่ายก่อนเข้าร่วมโครงการ และข้อมูลอื่น ๆ)	พ.ย. - ธ.ค. ๖๕
๔	ตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลเกษตรกรก่อนเข้าร่วมโครงการ หากข้อมูลไม่ถูกต้อง แจ้ง ส.ป.ก.จังหวัดแก้ไขข้อมูล	พ.ย. - ธ.ค. ๖๕
๕	สังเกตการณ์การอบรมร่วมกับ ส.ป.ก.จังหวัด เพื่อวิเคราะห์กระบวนการอบรมและผลตอบรับจากการอบรมของเกษตรกร	ม.ค. - มี.ค. ๖๖
๖	ประสานกับ ส.ป.ก.จังหวัดให้ดำเนินการบันทึกข้อมูลเกษตรกรหลังเข้าร่วมโครงการ ตามแบบฟอร์มที่กำหนด ในระบบ Google Sheet (รายได้/รายจ่ายก่อน/หลังเข้าร่วมโครงการ กิจกรรมของกลุ่ม การนำความรู้ไปใช้ จำนวนพื้นที่ปรับเปลี่ยน ผลที่ได้จากการเข้าร่วมโครงการ และข้อมูลอื่น ๆ)	มี.ค. ๖๖
๗	ตรวจสอบผลการดำเนินงาน หากข้อมูลไม่ถูกต้องหรือไม่ครบถ้วน แจ้ง ส.ป.ก.จังหวัดแก้ไขข้อมูล	เม.ย. - มิ.ย. ๖๖
๘	นำข้อมูลเกษตรกรหลังเข้าร่วมโครงการมาวิเคราะห์และประมวลผลเพื่อสรุปตัวชี้วัดตามที่กำหนด	มิ.ย. - ส.ค. ๖๖
๙	จัดประชุมสรุปและถอดบทเรียนเพื่อให้เกิดการร่วมกันเสนอปัญหา แก้ไขปัญหา และข้อเสนอแนะ ที่สามารถนำไปใช้ในการปรับปรุงโครงการและกระบวนการในปีถัดไป	ส.ค. ๖๖
๑๐	นำผลการสรุปและถอดบทเรียนมาปรับปรุงกระบวนการงานและแผนงานในปีถัดไป	ส.ค. ๖๕
๑๑	จัดทำสรุปรายงานผลการดำเนินงานประจำปีเพื่อเสนอต่อผู้บริหาร	ก.ย. ๖๕

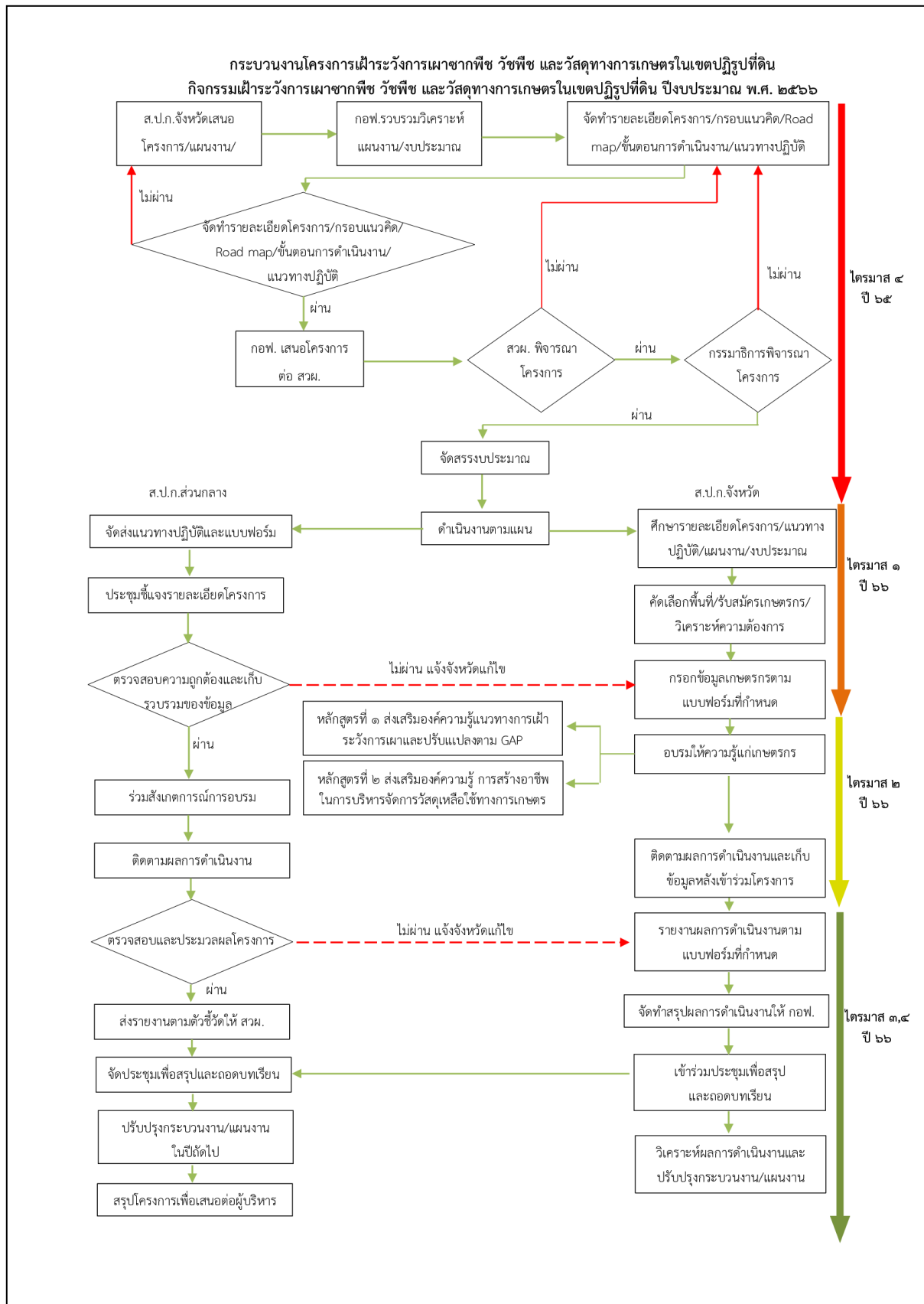
๒.๖.๒ ขั้นตอนการดำเนินงานของ ส.ป.ก.จังหวัด ดังตารางที่ ๒

ตารางที่ ๒ ขั้นตอนการดำเนินงานของ ส.ป.ก.จังหวัด

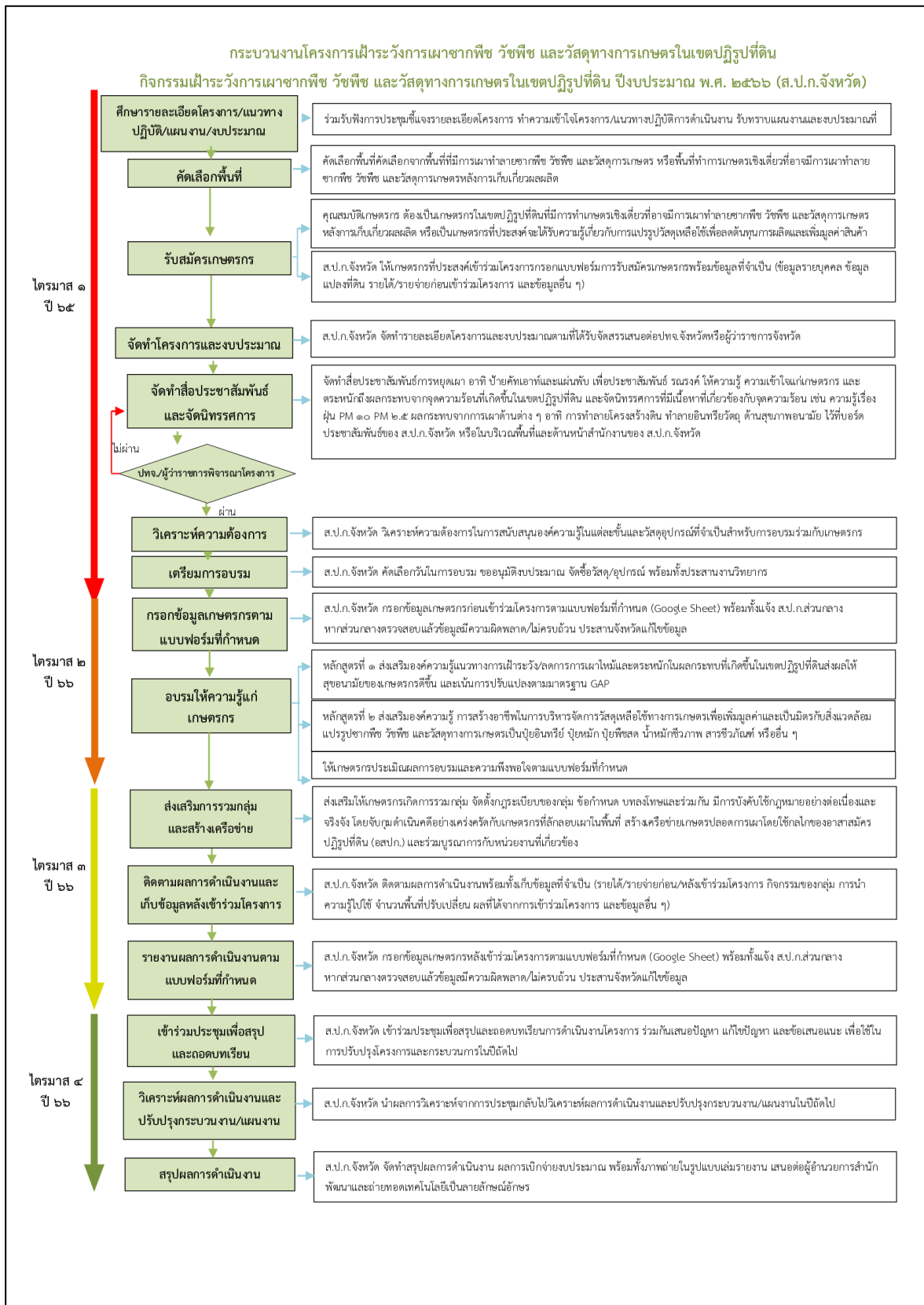
ลำดับที่	ขั้นตอนการดำเนินงาน	ระยะเวลา
๑	ร่วมรับฟังการประชุมชี้แจงรายละเอียดโครงการ ทำความเข้าใจโครงการ/แนวทางปฏิบัติการดำเนินงาน รับทราบแผนงานและงบประมาณที่ได้รับ	ต.ค. ๖๕
๒	คัดเลือกพื้นที่คัดเลือกจากพื้นที่ที่มีการเผาทำลายซากพืช วัชพืช และวัสดุการเกษตร หรือพื้นที่ทำการเกษตรเชิงเดี่ยวที่อาจมีการเผาทำลายซากพืช วัชพืช และวัสดุการเกษตรหลังการเก็บเกี่ยวผลผลิต	ต.ค. ๖๕
๓	รับสมัครเกษตรกรกรตามตัวอย่างแบบฟอร์ม โดยเกษตรกรที่ประสงค์เข้าร่วมโครงการต้องมีคุณสมบัติเกษตรกรตามที่กำหนด พร้อมเก็บข้อมูลที่จำเป็น (ข้อมูลรายบุคคล ข้อมูลแปลงที่ดิน รายได้/รายจ่ายก่อนเข้าร่วมโครงการ และข้อมูลอื่น ๆ)	ต.ค. - พ.ย. ๖๕
๔	จัดทำสื่อประชาสัมพันธ์การหยุดเผา อาทิ ป้ายคัทเอาท์และแผ่นพับ เพื่อประชาสัมพันธ์ ณรงค์ ให้ความรู้ ความเข้าใจแก่เกษตรกร และตระหนักถึงผลกระทบจากจุดความร้อนที่เกิดขึ้นในเขตปฏิรูปที่ดิน	ต.ค. - พ.ย. ๖๕
๕	จัดทำรายละเอียดโครงการและงบประมาณตามที่ได้รับจัดสรรเสนอต่อปฏิรูปที่ดินจังหวัดหรือผู้ว่าราชการจังหวัด	พ.ย. ๖๕
๖	จัดนิทรรศการที่มีเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับจุดความร้อน เช่น ความรู้เรื่องฝุ่น PM ๑๐ PM ๒.๕ ผลกระทบจากการเผาด้านต่าง ๆ อาทิ การทำลายโครงสร้างดิน ทำลายอินทรีย์วัตถุ ด้านสุขภาพอนามัย ไวท์บอร์ดประชาสัมพันธ์ของ ส.ป.ก.จังหวัด หรือในบริเวณพื้นที่และด้านหน้าสำนักงานของ ส.ป.ก.จังหวัด	พ.ย. ๖๕ – ก.ย. ๖๖
๗	วิเคราะห์ความต้องการในการสนับสนุนองค์ความรู้และวัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็นสำหรับการอบรมร่วมกับเกษตรกร	พ.ย. ๖๕
๘	คัดเลือกวันในการอบรม ขออนุมัติงบประมาณ จัดซื้อวัสดุ/อุปกรณ์ พร้อมทั้งประสานงานวิทยากร	พ.ย. ๖๕
๙	บันทึกข้อมูลเกษตรกรก่อนเข้าร่วมโครงการ ตามแบบฟอร์มที่กำหนด ในระบบ Google Sheet (ข้อมูลรายบุคคล ข้อมูลแปลงที่ดิน รายได้/รายจ่ายก่อนเข้าร่วมโครงการ และข้อมูลอื่น ๆ)	พ.ย. - ธ.ค. ๖๕
๑๐	ดำเนินการอบรมและสนับสนุนองค์ความรู้ในหลักสูตรที่ ๑ แนวทางการเฝ้าระวังการเผาไหม้ในเขตปฏิรูปที่ดิน และหลักสูตรที่ ๒ การบริหารจัดการเศษวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรเพื่อเพิ่มมูลค่า และให้เกษตรกรประเมินผลการอบรมและความพึงพอใจตามแบบฟอร์มที่กำหนด	ม.ค. - มี.ค. ๖๖
๑๑	ส่งเสริมให้เกษตรกรเกิดการรวมกลุ่ม จัดตั้งกฎระเบียบของกลุ่ม ข้อกำหนด บทลงโทษและร่วมกันลดการเผาและผลกระทบที่เกิดจากการเผา รวมถึงการบังคับใช้กฎหมายอย่างต่อเนื่องและจริงจัง โดยจับกุมดำเนินคดีอย่างเคร่งครัดกับเกษตรกรที่ลักลอบเผาในพื้นที่	ม.ค. - เม.ย. ๖๖

ลำดับที่	ขั้นตอนการดำเนินงาน	ระยะเวลา
๑๒	สร้างเครือข่ายเกษตรปลอดการเผาเพื่อขับเคลื่อนการแก้ไขปัญหาการเผาพื้นที่การเกษตรในเขตปฏิรูปที่ดิน โดยใช้กลไกของอาสาสมัครปฏิรูปที่ดิน (อสปท.) และร่วมบูรณาการกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	ม.ค. - เม.ย. ๖๖
๑๓	ติดตามผลการดำเนินงานพร้อมทั้งเก็บข้อมูลที่จำเป็น (รายได้/รายจ่าย ก่อน/หลังเข้าร่วมโครงการ กิจกรรมของกลุ่ม การนำความรู้ไปใช้ จำนวนพื้นที่ปรับเปลี่ยน ผลที่ได้จากการเข้าร่วมโครงการ และข้อมูลอื่น ๆ)	ม.ค. - เม.ย. ๖๖
๑๔	ดำเนินการบันทึกข้อมูลเกษตรกรหลังเข้าร่วมโครงการ ตามแบบฟอร์มที่กำหนด ในระบบ Google Sheet (รายได้/รายจ่ายก่อน/หลังเข้าร่วมโครงการ กิจกรรมของกลุ่ม การนำความรู้ไปใช้ จำนวนพื้นที่ปรับเปลี่ยน ผลที่ได้จากการเข้าร่วมโครงการ และข้อมูลอื่น ๆ)	มี.ค. - มิ.ย. ๖๖
๑๕	หากได้รับแจ้งจาก ส.ป.ก.ส่วนกลาง ส.ป.ก.จังหวัดดำเนินการแก้ไขข้อมูลเกษตรกรให้มีความถูกต้องและครบถ้วน	มิ.ย. - ก.ค. ๖๖
๑๖	เข้าร่วมการประชุมเพื่อสรุปและถอดบทเรียนการดำเนินงานโครงการร่วมกันเสนอปัญหา แก้ไขปัญหา และข้อเสนอแนะ เพื่อใช้ในการปรับปรุงโครงการและกระบวนการในปีถัดไป	ส.ค. ๖๖
๑๗	นำผลการสรุปและถอดบทเรียนมาปรับปรุงกระบวนการและแผนงานในปีถัดไป	ส.ค. ๖๕
๑๘	จัดทำสรุปผลการดำเนินงาน ผลการเบิกจ่ายงบประมาณ พร้อมทั้งภาพถ่ายในรูปแบบเล่มรายงาน เสนอต่อผู้อำนวยการสำนักพัฒนาและถ่ายทอดเทคโนโลยีเป็นลายลักษณ์อักษร	ก.ย. ๖๕

หรือสามารถศึกษากระบวนการได้ดังภาพที่ ๒ และ ภาพที่ ๓

ภาพที่ ๒ กระบวนการโครงการเฝ้าระวังการเผาซากพืช วัชพืช และวัสดุทางการเกษตรในเขตปฏิรูปที่ดิน
กิจกรรม เฝ้าระวังการเผาซากพืช วัชพืช และวัสดุทางการเกษตรในเขตปฏิรูปที่ดิน ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖

ภาพที่ ๓. กระบวนการโครงการเฝ้าระวังการเผาซากพืช วัชพืช และวัสดุทางการเกษตรในเขตปฏิรูปที่ดิน
กิจกรรม เฝ้าระวังการเผาซากพืช วัชพืช และวัสดุทางการเกษตรในเขตปฏิรูปที่ดิน ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖
(ส.ป.ก.จังหวัด)

๒.๗ แผนการดำเนินงานและงบประมาณ

๒.๗.๑ แผนการดำเนินงาน

ลำดับ		พื้นที่ (ไร่)	จำนวน (ราย)	ลำดับ		พื้นที่ (ไร่)	จำนวน (ราย)	ลำดับ		พื้นที่ (ไร่)	จำนวน (ราย)	ลำดับ		พื้นที่ (ไร่)	จำนวน (ราย)
ภาคเหนือ	รวม	๓,๙๕๐	๓๙๕	ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	รวม	๔,๓๕๐	๔๓๕	ภาคกลาง	รวม	๑,๕๐๐	๑๕๐	ภาคใต้	รวม	๒๐๐	๒๐
๑	กำแพงเพชร	๕๐๐	๕๐	๑	กาฬสินธุ์	๒๕๐	๒๕	๑	กาญจนบุรี	๒๕๐	๒๕	๑	กระบี่	๕๐	๕
๒	เชียงใหม่	๒๐๐	๒๐	๒	ขอนแก่น	๓๐๐	๓๐	๒	ฉะเชิงเทรา	๕๐	๕	๒	ชุมพร	๕๐	๕
๓	เชียงใหม่	๓๐๐	๓๐	๓	ชัยภูมิ	๗๐๐	๗๐	๓	ชลบุรี	๕๐	๕	๓	สุราษฎร์ธานี	๑๐๐	๑๐
๔	ตาก	๒๕๐	๒๕	๔	นครพนม	๑๐๐	๑๐	๔	นครนายก	๕๐	๕				
๕	นครสวรรค์	๕๐๐	๕๐	๕	นครราชสีมา	๔๐๐	๔๐	๕	ราชบุรี	๑๐๐	๑๐				
๖	น่าน	๕๐	๕	๖	บุรีรัมย์	๑๐๐	๑๐	๖	ลพบุรี	๖๐๐	๖๐				
๗	พะเยา	๑๐๐	๑๐	๗	บึงกาฬ	๑๐๐	๑๐	๗	สระแก้ว	๓๐๐	๓๐				
๘	พิจิตร	๑๐๐	๑๐	๘	มุกดาหาร	๕๐	๕	๘	สุพรรณบุรี	๑๐๐	๑๐				
๙	พิษณุโลก	๑๐๐	๑๐	๙	ยโสธร	๕๐	๕								
๑๐	เพชรบูรณ์	๘๐๐	๘๐	๑๐	ร้อยเอ็ด	๔๐๐	๔๐								
๑๑	แพร่	๑๐๐	๑๐	๑๑	เลย	๒๐๐	๒๐								
๑๒	ลำปาง	๓๐๐	๓๐	๑๒	ศรีสะเกษ	๑๐๐	๑๐								
๑๓	สุโขทัย	๒๐๐	๒๐	๑๓	สกลนคร	๓๐๐	๓๐								
๑๔	อุดรดิตถ์	๒๕๐	๒๕	๑๔	สุรินทร์	๒๕๐	๒๕								
๑๕	อุทัยธานี	๒๐๐	๒๐	๑๕	หนองคาย	๕๐	๕								
				๑๖	หนองบัวลำภู	๓๐๐	๓๐								
				๑๗	อุตรธานี	๕๐๐	๕๐								
				๑๘	อุบลราชธานี	๒๐๐	๒๐								

ภาพที่ ๔ แผนการดำเนินงานโครงการ

สามารถพิจารณาพื้นที่เป้าหมายเพิ่มเติมได้จาก QR Code นี้

๒.๗.๑ งบประมาณ

งบประมาณโครงการเฝ้าระวังการเผาซากพืช วัชพืช และวัสดุทางการเกษตรในเขตปฏิรูปที่ดิน กิจกรรม เฝ้าระวังการเผาซากพืช วัชพืช และวัสดุทางการเกษตรในเขตปฏิรูปที่ดิน ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖ ได้รับงบประมาณทั้งสิ้น ๗,๐๙๔,๒๐๐ บาท (เจ็ดล้านเก้าหมื่นสี่พันสองร้อยบาทถ้วน) แบ่งเป็น งบบริหาร ๓,๑๙๒,๔๐๐ บาท (สามล้านหนึ่งแสนเก้าหมื่นสองพันสี่ร้อยบาทถ้วน) งบดำเนินงาน ๓,๙๐๑,๘๐๐ บาท (สามล้านเก้าแสนหนึ่งพันแปดร้อยบาทถ้วน) โดยตั้งจ่าย ณ ส.ป.ก.ส่วนกลาง ๑๓๓,๑๕๐ บาท (หนึ่งแสนสามหมื่นสามพันหนึ่งร้อยห้าสิบบาทถ้วน) และตั้งจ่าย ณ ส.ป.ก.จังหวัด ๓,๗๖๘,๑๕๐ บาท (สามล้านเจ็ดแสนหกหมื่นแปดพันหนึ่งร้อยห้าสิบบาทถ้วน) รายละเอียดดังภาพที่ ๕

ภาคเหนือ			ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ			ภาคกลาง			ภาคใต้		
๑	กำแพงเพชร	๑๘๑,๔๑๐	๑	กาฬสินธุ์	๙๔,๐๒๐	๑	กาญจนบุรี	๙๔,๐๒๐	๑	กระบี่	๒๒,๖๓๐
๒	เชียงใหม่	๗๕,๖๔๐	๒	ขอนแก่น	๑๑๑,๗๑๐	๒	ฉะเชิงเทรา	๒๒,๖๓๐	๒	ชุมพร	๒๒,๖๓๐
๓	เชียงใหม่	๑๑๑,๗๑๐	๓	ชัยภูมิ	๒๕๑,๓๖๐	๓	ชลบุรี	๒๒,๖๓๐	๓	สุราษฎร์ธานี	๔๑,๐๑๐
๔	ตาก	๙๔,๐๒๐	๔	นครพนม	๔๑,๐๑๐	๔	นครนายก	๒๒,๖๓๐			
๕	นครสวรรค์	๑๘๑,๔๑๐	๕	นครราชสีมา	๑๔๗,๐๓๐	๕	ราชบุรี	๔๑,๐๑๐			
๖	น่าน	๒๔,๖๓๐	๖	บุรีรัมย์	๔๑,๐๑๐	๖	ลพบุรี	๒๑๖,๙๘๐			
๗	พะเยา	๔๑,๐๑๐	๗	บึงกาฬ	๔๑,๐๑๐	๗	สระแก้ว	๑๑๑,๗๑๐			
๘	พิจิตร	๔๑,๐๑๐	๘	มุกดาหาร	๒๒,๖๓๐	๘	สุพรรณบุรี	๔๑,๐๑๐			
๙	พิษณุโลก	๔๑,๐๑๐	๙	ยโสธร	๒๒,๖๓๐						
๑๐	เพชรบูรณ์	๒๘๖,๖๘๐	๑๐	ร้อยเอ็ด	๑๔๗,๐๓๐						
๑๑	แพร่	๔๑,๐๑๐	๑๑	เลย	๗๕,๖๔๐						
๑๒	ลำปาง	๑๑๑,๗๑๐	๑๒	ศรีสะเกษ	๔๑,๐๑๐						
๑๓	สุโขทัย	๗๕,๖๔๐	๑๓	สกลนคร	๑๑๑,๗๑๐						
๑๔	อุดรดิตถ์	๙๔,๐๒๐	๑๔	สุรินทร์	๙๔,๐๒๐						
๑๕	อุทัยธานี	๗๕,๖๔๐	๑๕	หนองคาย	๒๒,๖๓๐						
			๑๖	หนองบัวลำภู	๑๑๑,๗๑๐						
			๑๗	อุดรธานี	๑๘๑,๔๑๐						
			๑๘	อุบลราชธานี	๗๕,๖๔๐						

ภาพที่ ๕ งบประมาณที่จัดสรรให้แก่ ส.ป.ก.จังหวัด

๒.๘ กรอบแนวคิด และ Road Map

ภาพที่ ๖ กรอบแนวคิด โครงการเฝ้าระวังการเผาซากพืช วัชพืช และวัสดุทางการเกษตรในเขตปฏิรูปที่ดิน
กิจกรรม เฝ้าระวังการเผาซากพืช วัชพืช และวัสดุทางการเกษตรในเขตปฏิรูปที่ดิน ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖

ภาพที่ ๗ Road Map โครงการเฝ้าระวังการเผาซากพืช วัชพืช และวัสดุทางการเกษตรในเขตปฏิรูปที่ดิน
กิจกรรม เฝ้าระวังการเผาซากพืช วัชพืช และวัสดุทางการเกษตรในเขตปฏิรูปที่ดิน ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖

๒.๙ ผู้รับผิดชอบโครงการ

๑. นายวิทยา คำภูแสน	ผู้อำนวยการกลุ่มอนุรักษ์และฟื้นฟูสภาพแวดล้อม	๐๒-๒๗๑-๑๔๓๒
๒. นางสาวไอศวรรย์ อารยะทวีกุล	นักวิชาการปฏิบัติการ	๐๒-๒๗๑-๑๔๓๒
๓. นางสาวกชวรรณ ศรีอรุณ	เจ้าหน้าที่ปฏิบัติการ (พนักงานราชการ)	๐๒-๒๗๑-๑๔๓๒

๒.๑๐ การติดตาม ประเมินผล และตัวชี้วัดโครงการ

๑. เจ้าหน้าที่ ส.ป.ก.จังหวัด ๔๔ จังหวัด รายงานผลการดำเนินงานในระบบรายงานแผนงานผลงานประจำเดือนผ่านทาง Google Sheet

๒. เจ้าหน้าที่ ส.ป.ก. ส่วนกลาง (สำนักพัฒนาและถ่ายทอดเทคโนโลยี และสำนักวิชาการและแผนงาน) รายงานผลการดำเนินงานในระบบติดตามและประเมินผลแห่งชาติ (eMENSCR)

๓. ส.ป.ก. ส่วนกลาง ลงพื้นที่ติดตาม ประเมินผล และการถอดบทเรียนเพื่อใช้เป็นข้อมูลในการประชาสัมพันธ์ เผยแพร่ ปรับปรุงงานและวางแผนการขับเคลื่อนการดำเนินงานโครงการในลำดับต่อไป

บทที่ ๓

แนวทางการลดการเผาซากพืช วัชพืช และวัสดุทางการเกษตรในเขตปฏิรูปที่ดิน

๓.๑ แนวทางการลดการเผาซากพืช วัชพืช และวัสดุทางการเกษตรในเขตปฏิรูปที่ดิน

๓.๑.๑ การรณรงค์ทางการลดการเผาซากพืช วัชพืช และวัสดุทางการเกษตรในเขตปฏิรูปที่ดิน

การรณรงค์และสร้างการรับรู้เพื่อให้เกษตรกรตระหนักถึงผลกระทบจากการเผาซากพืช วัชพืช และวัสดุทางการเกษตร ผ่านสื่อ ประชาสัมพันธ์ หรือการจัดนิทรรศการที่มีเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับจุดความร้อน เช่น ความรู้เรื่องฝุ่น PM ๑๐ PM ๒.๕ ผลกระทบจากการเผาด้านต่าง ๆ อาทิ การทำลายโครงสร้างดิน ทำลายอินทรีย์วัตถุ ด้านสุขภาพอนามัย วัชพืชที่บอร์ดประชาสัมพันธ์ของ ส.ป.ก.จังหวัด หรือในบริเวณพื้นที่และด้านหน้าสำนักงานของ ส.ป.ก.จังหวัด

๓.๑.๒ การพัฒนาและส่งเสริมองค์ความรู้

เจ้าหน้าที่ ส.ป.ก.จังหวัดควรพัฒนาและส่งเสริมองค์ความรู้เกี่ยวกับสถานการณ์จุดความร้อนในประเทศไทย สถานการณ์จุดความร้อนในเขตปฏิรูปที่ดิน สาเหตุจากการเผาทำลายพื้นที่เกษตรกรรม ผลกระทบที่เกิดขึ้น และองค์ความรู้เกี่ยวกับการแปรรูปซากพืช วัชพืช และวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร ทั้งจากการอบรมให้ความรู้หรือการพาเกษตรกรไปศึกษาดูงานในแปลงหรือพื้นที่ที่ไม่มีการเผาทำลายซากพืช วัชพืช และวัสดุทางการเกษตร

๓.๑.๓ ส่งเสริมกระบวนการกลุ่ม พัฒนา และยกระดับสถาบันเกษตรกรด้านการบริหารจัดการซากพืช วัชพืช และวัสดุทางการเกษตรด้วยนวัตกรรมและเทคโนโลยี

เจ้าหน้าที่ ส.ป.ก.จังหวัดควรส่งเสริมให้เกษตรกรเกิดการรวมกลุ่มเกษตรกรเป็นสหกรณ์ วิสาหกิจชุมชน หรือสถาบันเกษตรกรอื่น เพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนองค์ความรู้และเทคโนโลยี เกิดการระดมทุนเพื่อจัดซื้อเครื่องจักรทางการเกษตร และร่วมกันแบ่งปันเครื่องจักรระหว่างสมาชิกภายในกลุ่มทดแทนการเผา และสามารถบริการปล่อยเช่าเครื่องจักรในราคาถูกเพื่อให้เกษตรกรภายในชุมชนได้มีโอกาสเข้าถึงเทคโนโลยีมากยิ่งขึ้น อีกทั้งกลุ่มเกษตรกรควรจัดตั้งกฎระเบียบของกลุ่ม ข้อกำหนด บทลงโทษและร่วมกันลดการเผาและผลกระทบที่เกิดจากการเผา รวมถึงสร้างเครือข่ายเกษตรกรปลอดการเผาเพื่อขับเคลื่อนการแก้ไขปัญหาการเผาพื้นที่การเกษตรในเขตปฏิรูปที่ดิน โดยอาจใช้กลไกของอาสาสมัครปฏิรูปที่ดิน (อสปท.) และร่วมบูรณาการกับกองอำนาจการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยระดับจังหวัด ฝ่ายปกครอง และหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง สนับสนุนให้เกษตรกรเกิดการรวมกลุ่ม ซึ่งจะเป็นกลไกสำคัญในการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในชุมชนให้เกิดความยั่งยืนในอนาคตอีกด้วย

๓.๑.๔ การใช้กระบวนการทางกฎหมาย

กลไกหนึ่งที่สำคัญในการรณรงค์ให้เกิดการลดการเผาซากพืช วัชพืช และวัสดุทางการเกษตร คือการบังคับใช้กฎหมายอย่างเคร่งครัดและจริงจัง ซึ่งกฎหมายที่เกี่ยวข้องมีดังนี้

๑. พระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายอาญา พ.ศ.๒๕๕๙^๔

มาตรา ๒๒๐ ผู้ใดกระทำให้เกิดเพลิงไหม้แก๊ววัตถุใด ๆ แม้เป็นของตนเอง จนน่าจะเป็นอันตรายแก่บุคคลอื่นหรือทรัพย์สินของผู้อื่น ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินเจ็ดปีและปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นสี่พันบาท

๒. พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ.๒๕๓๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ ๓) พ.ศ.๒๕๖๐^๕

หมวดที่ ๕ เหตุรำคาญ

มาตรา ๒๕ ในกรณีที่มีเหตุอันอาจก่อให้เกิดความเดือดร้อนแก่ผู้อยู่อาศัยในบริเวณใกล้เคียงหรือผู้ที่ต้องประสบกับเหตุนั้นดังต่อไปนี้ ให้ถือว่าเป็นเหตุรำคาญ

(๕) การกระทำใด ๆ อันเป็นเหตุให้เกิดกลิ่น แสง รังสี เสียง ความร้อน สิ่งมีพิษ ความสั่นสะเทือน ฝุ่น ละออง เหม่า เถ้า หรือกรณีอื่นใด จนเป็นเหตุให้เสื่อมหรืออาจเป็นอันตรายต่อสุขภาพ

มาตรา ๒๖ ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นมีอำนาจห้ามผู้หนึ่งผู้ใดมิให้ก่อเหตุรำคาญในที่หรือทางสาธารณะหรือสถานที่เอกชนรวมทั้งการระงับเหตุรำคาญด้วย ตลอดจนการดูแล ปรับปรุง บำรุงรักษา บรรดา ถนน ทางบก ทางน้ำ รางระบายน้ำ คู คลอง และสถานที่ต่าง ๆ ในเขตของตนให้ปราศจากเหตุรำคาญ ในการนี้ ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นมีอำนาจออกคำสั่งเป็นหนังสือเพื่อระงับ กำจัดและควบคุมเหตุรำคาญต่าง ๆ ได้

มาตรา ๒๗ ในกรณีที่มีเหตุรำคาญเกิดขึ้นหรืออาจเกิดขึ้นในที่หรือทางสาธารณะ ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นมีอำนาจออกคำสั่งเป็นหนังสือให้บุคคลซึ่งเป็นต้นเหตุหรือเกี่ยวข้องกับการก่อหรืออาจก่อให้เกิดเหตุรำคาญนั้น ระงับหรือป้องกันเหตุรำคาญภายในเวลาอันสมควรตามที่ระบุไว้ในคำสั่ง และถ้าเห็นสมควรจะให้กระทำโดยวิธีใดเพื่อระงับหรือป้องกันเหตุรำคาญนั้น หรือสมควรกำหนดวิธีการเพื่อป้องกันมิให้มีเหตุรำคาญเกิดขึ้นอีกในอนาคต ให้ระบุไว้ในคำสั่งได้

ในกรณีที่ปรากฏแก่เจ้าพนักงานท้องถิ่นว่าไม่มีการปฏิบัติตามคำสั่งของเจ้าพนักงานท้องถิ่นตามวรรคหนึ่ง และเหตุรำคาญที่เกิดขึ้นอาจเกิดอันตรายอย่างร้ายแรงต่อสุขภาพ ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นระงับเหตุรำคาญนั้น และอาจจัดการตามความจำเป็นเพื่อป้องกันมิให้เกิดเหตุรำคาญนั้นขึ้นอีก โดยบุคคลซึ่งเป็นต้นเหตุหรือ

มาตรา ๒๘ ในกรณีที่มีเหตุรำคาญเกิดขึ้นในสถานที่เอกชน ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นมีอำนาจออกคำสั่งเป็นหนังสือให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองสถานที่นั้นระงับเหตุรำคาญภายในเวลาอันสมควรตามที่ระบุไว้ในคำสั่ง และถ้าเห็นว่าสมควรจะให้กระทำโดยวิธีใดเพื่อระงับเหตุรำคาญนั้น หรือสมควรกำหนดวิธีการเพื่อป้องกันมิให้มีเหตุรำคาญเกิดขึ้นในอนาคต ให้ระบุไว้ในคำสั่งได้

ในกรณีที่ไม่มี การปฏิบัติตามคำสั่งของเจ้าพนักงานท้องถิ่นตามวรรคหนึ่ง ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นมีอำนาจระงับเหตุรำคาญนั้นและอาจจัดการตามความจำเป็นเพื่อป้องกันมิให้มีเหตุรำคาญเกิดขึ้นอีก และถ้าเหตุรำคาญเกิดขึ้นจากการกระทำ การละเลย หรือการยินยอมของเจ้าของหรือผู้ครอบครองสถานที่นั้น เจ้าของหรือผู้ครอบครองสถานที่ดังกล่าวต้องเป็นผู้เสียค่าใช้จ่ายสำหรับการนั้น

ในกรณีที่ปรากฏแก่เจ้าพนักงานท้องถิ่นว่าเหตุรำคาญที่เกิดขึ้นในสถานที่เอกชนอาจเกิดอันตรายอย่างร้ายแรงต่อสุขภาพ หรือมีผลกระทบต่อสภาวะความเป็นอยู่ที่เหมาะสมกับการดำรงชีพของประชาชน เจ้าพนักงานท้องถิ่นจะออกคำสั่งเป็นหนังสือห้ามมิให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองใช้หรือยินยอมให้บุคคลใดใช้สถานที่นั้นทั้งหมดหรือบางส่วน จนกว่าจะเป็นที่พอใจแก่เจ้าพนักงานท้องถิ่นว่าได้มีการระงับเหตุรำคาญนั้นแล้วก็ได้

มาตรา ๒๘/๑ เมื่อปรากฏว่ามีเหตุรำคาญเกิดขึ้นตามมาตรา ๒๗ หรือมาตรา ๒๘ เป็นบริเวณกว้างจนก่อให้เกิดอันตรายต่อสุขภาพของสาธารณชน ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นมีอำนาจประกาศกำหนดให้บริเวณดังกล่าวเป็นพื้นที่ควบคุมเหตุรำคาญ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดโดยคำแนะนำของคณะกรรมการ และประกาศในราชกิจจานุเบกษา

การระงับเหตุรำคาญตามวรรคหนึ่ง และการจัดการตามความจำเป็นเพื่อป้องกันมิให้มีเหตุรำคาญนั้นเกิดขึ้นอีกในอนาคต ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขตามที่เจ้าพนักงานท้องถิ่นประกาศกำหนด

ในกรณีที่เหตุรำคาญตามวรรคหนึ่งได้ระงับจนไม่ก่อให้เกิดอันตรายต่อสุขภาพของสาธารณชนแล้ว ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นประกาศยกเลิกพื้นที่ควบคุมเหตุรำคาญนั้นโดยไม่ชักช้า

หมวดที่ ๑๕ บทกำหนดโทษ

มาตรา ๓๔ ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของเจ้าพนักงานท้องถิ่นตามมาตรา ๒๑ มาตรา ๒๒ มาตรา ๒๗ วรรคหนึ่ง หรือมาตรา ๒๘ วรรคหนึ่งหรือวรรคสาม หรือฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามประกาศที่ออกตามมาตรา ๒๘/๑ วรรคสอง โดยไม่มีเหตุหรือข้อแก้ตัวอันสมควร หรือขัดขวางการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงานท้องถิ่น

ตามมาตรา ๒๓ มาตรา ๒๗ วรรคสอง หรือมาตรา ๒๘ วรรคสอง ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามเดือน หรือปรับไม่เกินสองหมื่นห้าพัน บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

๓.๒ แนวทางการใช้ประโยชน์ซากพืช วัชพืช และวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร

๓.๒.๑ การแปรรูปซากพืช วัชพืช และวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร

๑) การไถกลบ การไถกลบเศษวัสดุการเกษตรลงไปในดิน ช่วยเพิ่มประโยชน์ให้กับพืชที่ปลูก เช่น เพิ่มอินทรีย์วัตถุในดิน ทำให้ดินมีอากาศโปร่ง เหมาะแก่การซอซของรากพืช ทำให้พืชได้อาหารง่าย ทำให้ดินอุดมสมบูรณ์มากขึ้น เป็นต้น^๑

๒) ฟางอัดก้อน นำเศษฟางข้าวมาอัดก้อนเพื่อเพิ่มมูลค่า โดยสามารถนำไปขายให้ฟาร์มเลี้ยงปศุสัตว์ ซึ่งฟางอัดก้อนมักขาดแคลนในช่วงฤดูฝนหรือเกิดอุทกภัย และมักมีราคาเพิ่มขึ้นสูงหลายเท่าตัว^๒

๓) ผลิตปุ๋ยอินทรีย์ นำเศษวัสดุการเกษตรที่เหลือทิ้งในแปลงมาใช้ผลิตปุ๋ยอินทรีย์ โดยในปัจจุบัน มีสูตรและวิธีการทำปุ๋ยอินทรีย์ที่หลากหลาย อาทิ การทำปุ๋ยย่ำ การทำปุ๋ยแห้ง การทำปุ๋ยกลบกอง การทำปุ๋ยไม่กลบกอง การทำปุ๋ยสูตรแม่โจ้ หรือทำน้ำหมักสูตร ม.เกษตรกำแพงแสน ซึ่งการทำปุ๋ยนอกจากเป็นการบำรุงดินและพืชแล้ว ยังช่วยลดต้นทุนการผลิตได้ เช่น เกษตรกรปลูกลำไย สามารถใช้กิ่งและใบลำไยมาทำปุ๋ยหมักหรือใช้กิ่งและใบไม้อื่น ๆ นำมาผสมกันเพื่อทำปุ๋ยได้ เป็นต้น^๓

๔) ผลิตเป็นอาหารสัตว์ เศษวัสดุการเกษตรสามารถนำมาผลิตเป็นอาหารสัตว์ได้ เช่น การนำเปลือกข้าวโพดมาหมัก หรืออัดฟางข้าวโพดเป็นอาหารสำหรับเลี้ยงโคและกระบือ เป็นต้น^๔

๕) เฟอร์นิเจอร์และวัสดุตกแต่ง นอกจากเป็นการเพิ่มมูลค่าสินค้าแล้ว ยังช่วยให้เกิดความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับธรรมชาติ โดยเฉพาะเฟอร์นิเจอร์ไม้ที่ผลิตจากวัสดุเป็นเอกลักษณ์ตามธรรมชาติ อีกทั้งยังสามารถแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ตกแต่งผนังที่มีคุณสมบัติพิเศษในการดูดซับเสียงและเป็นฉนวนกันความร้อนที่สามารถย่อยสลายเองได้ตามธรรมชาติได้อีกด้วย^๕

๖) กระดาษจากเยื่อฟางข้าว เป็นงานฝีมือที่ริเริ่มขึ้นจากกลุ่มชาวบ้านที่ส่วนใหญ่เป็นแม่บ้านและผู้สูงอายุ มองเห็นการใช้ประโยชน์และต้องการลดการเผาฟางข้าว ได้สร้างสรรค์ผลงานที่หลากหลายตามความต้องการของลูกค้า โดยเอาเศษฟางข้าวมาผ่านกระบวนการสับย่อยฟาง ต้มฟาง และขึ้นรูปเป็นผลิตภัณฑ์กระดาษ ดอกไม้ โคมไฟ และงานประติมากรรมเพื่อสร้างรายได้ถือเป็นกิจกรรมยามว่างและธุรกิจขนาดเล็ก หากได้รับการส่งเสริมจะสามารถเพิ่มมูลค่าและลดการเผาได้มาก^๖

๗) บรรจุก๊าซเพื่อสิ่งแวดล้อม เป็นทางเลือกหนึ่งในการรีไซเคิลวัสดุเหลือใช้ให้กับผู้บริโภค ซึ่งต้องการลดขยะจากบรรจุก๊าซพลาสติก และช่วยตอบโจทยสถานการณ์โลกปัจจุบัน ไม่ใช่ซ้ำ ไม่แพร่เชื้อ โดยเศษวัสดุทางการเกษตรหรือฟางข้าวสามารถแปรรูปเป็นภาชนะและบรรจุก๊าซได้หลากหลายรูปแบบ อาทิ กล่อง ถ้วย จาน ชาม หรือ ถาด ที่สามารถบรรจุก๊าซได้ทั้งร้อนและเย็นปลอดภัยต่อสุขภาพ และสามารถย่อยสลายเองตามธรรมชาติได้ภายในระยะเวลาอันสั้น^๗

^๑สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา. ๒๕๕๙. พระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายอาญา พ.ศ.๒๕๕๙. ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๗๓ ตอนที่ ๙๕ ฉบับพิเศษ หน้าที่ ๑.

^๒สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา. ๒๕๓๕. พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ.๒๕๓๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ ๓) พ.ศ.๒๕๖๐. ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๐๙ ตอนที่ ๓๘ หน้าที่ ๒๗

^๓มูลนิธิสถาบันสิ่งแวดล้อมไทย. ๒๕๖๕. ฟางข้าวประโยชน์มากกว่าที่คิด คิดสัณนิคก่อนเผา [ออนไลน์] ที่มา: https://www.tei.or.th/th/blog_detail.php?blog_id=๑๐๑

^๔ธน ศิษฏ์ วงศ์ศิริอานวย. ๒๕๖๕. การผลิตถ่านชีวภาพและแนวทางการใช้ประโยชน์. [ออนไลน์] ที่มา: <https://erp.mju.ac.th/articleDetail.aspx?qid=๑๐๗๒>

๑) ขี้มูลที่เกิดจากการเพาะปลูก ซึ่งขี้มูลประเภทนี้มีการปลูกขึ้นมาแล้วเหลือจากใช้ในจุดประสงค์หลักของการปลูก เช่น ปลูกเพื่อเป็นอาหารแก่คนหรือสัตว์ หรือปลูกขึ้นมาเพื่อใช้เป็นเชื้อเพลิงขี้มูลโดยตรง ขี้มูลประเภทนี้ เช่น ปาล์มน้ำมัน ข้าวโพด ถั่วเหลือง และมันสำปะหลัง เป็นต้น

๒) ขี้มูลที่เกิดขึ้นหลังการเกิดไฟไหม้ป่า ขี้มูลชนิดนี้จะเกิดขึ้นหลังมีการเกิดไฟไหม้ป่าที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติเป็นประจำ โดยขี้มูลประเภทนี้ส่วนใหญ่เป็นพวกเศษกิ่งไม้ และลำต้นของต้นไม้ที่หลงเหลือจากไฟไหม้ป่า

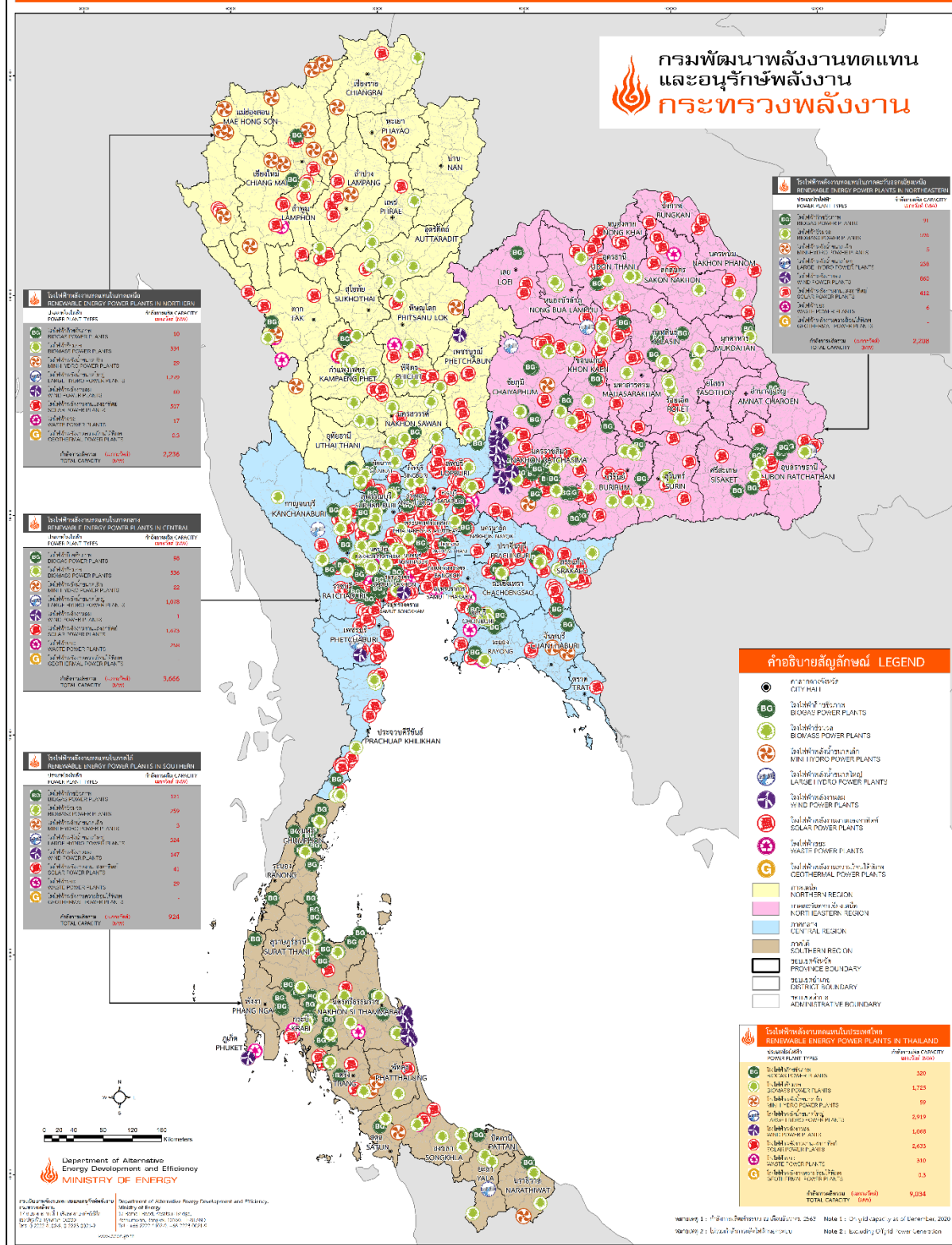
๓) ขี้มูลที่เกิดขึ้นจากของเสียทางการเกษตร ขี้มูลประเภทนี้จะเกิดขึ้นระหว่างการผลิตและการแปรรูปพืชผลทางการเกษตร เช่น แกลบ ฟางข้าว กะลาปาล์ม และกาก

๔) ขี้มูลที่เกิดขึ้นในป่าและอุตสาหกรรมป่าไม้ ขี้มูลประเภทนี้สามารถหาได้ในป่า เช่น เศษใบไม้ กิ่งไม้ที่หักจากต้นไม้ ต้นไม้ที่ตายไปแล้ว หรือแม้กระทั่งของเสียที่เกิดจากอุตสาหกรรมแปรรูปไม้ เช่น ขี้เลื่อยและปึกไม้ เป็นต้น

๕) ขี้มูลจากมูลสัตว์ ขี้มูลประเภทนี้เป็นสิ่งปฏิกูลที่เกิดจากการขับถ่ายของสัตว์ เช่น มูลวัว มูลแพะ มูลไก่ เป็นต้น ซึ่งขี้มูลเหล่านี้จะมีความชื้นที่สูงมาก

๖) ขี้มูลจากขยะชุมชน ขี้มูลประเภทนี้คือขยะที่เราทิ้งกันทุก ๆ วัน ซึ่งสามารถเรียกอีกชื่อหนึ่งว่า ขยะชุมชน (Municipal Solid Waste)

แผนที่แสดงที่ตั้งโรงไฟฟ้าพลังงานทดแทนในประเทศไทย
MAP OF RENEWABLE ENERGY POWER PLANTS IN THAILAND

ภาพที่ ๘ ที่ตั้งของโรงไฟฟ้าพลังงานทดแทนในในประเทศไทย

ภาคผนวก

แบบฟอร์มที่จำเป็นสำหรับการดำเนินงานโครงการ

ใบสมัครเข้าร่วมโครงการเฝ้าระวังการเผาซากพืช วัชพืช และวัสดุทางการเกษตรในเขตปฏิรูปที่ดิน
กิจกรรม เฝ้าระวังการเผาซากพืช วัชพืช และวัสดุทางการเกษตรในเขตปฏิรูปที่ดิน
ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖

ภาพถ่าย
เกษตรกร

๑. ลำดับที่..... ๒. คำนำหน้า ☐ นาย ☐ นาง ☐ นางสาว

๓. ชื่อ.....นามสกุล.....

๔. เพศ ☐ ชาย ☐ หญิง ๕. เลขบัตรประชาชน

๖. วัน/เดือน/ปีเกิด..... ๗. อายุ ปี

๘. ที่อยู่ตามบัตรประชาชน

บ้านเลขที่.....หมู่ที่.....ตำบล.....อำเภอ.....จังหวัด.....
รหัสไปรษณีย์

๙. ที่ตั้งแปลงที่ประสงค์นำเข้าร่วมโครงการ

หมู่ที่.....ตำบล.....อำเภอ..... จังหวัด.....

๑๐. เกษตรกรเป็นผู้ถือครองที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดินใช่หรือไม่ ☐ ใช่ ☐ ไม่ใช่

๑๑. ประเภทที่ดินที่นำเข้าร่วมโครงการ ☐ ไร่

☐ เอกชน (ระบุ) ☐เช่า ☐เช่าซื้อ ☐ โอนกรรมสิทธิ์

๑๒. พื้นที่เข้าร่วมโครงการ จำนวน.....แปลง พื้นที่รวมไร่.....งาน.....วา

แปลงที่ ๑ : จำนวนไร่.....งาน.....วา แปลงเลขที่..... กลุ่ม/ระวาง ส.ป.ก.ที่.....

พิกัดแปลง : Lat..... Long.....

ถ้าไม่ใช่เจ้าของแปลง (ระบุ) ชื่อเจ้าของแปลง.....

เลขบัตรประชาชนเจ้าของแปลง

ความสัมพันธ์กับเจ้าของแปลง ☐ คู่สมรส ☐ บิดา มารดา ☐ บุตร ☐ ลูกเขย/ลูกสะใภ้ ☐ อื่น ๆ (ระบุ)

แปลงที่ ๒ : จำนวนไร่.....งาน.....วา แปลงเลขที่..... กลุ่ม/ระวาง ส.ป.ก.ที่.....

พิกัดแปลง : Lat..... Long.....

ถ้าไม่ใช่เจ้าของแปลง (ระบุ) ชื่อเจ้าของแปลง.....

เลขบัตรประชาชนเจ้าของแปลง

ความสัมพันธ์กับเจ้าของแปลง ☐ คู่สมรส ☐ บิดา มารดา ☐ บุตร ☐ ลูกเขย/ลูกสะใภ้ ☐ อื่น ๆ (ระบุ)

ลงชื่อเกษตรกร.....

ลงชื่อเจ้าหน้าที่.....

()

()

วันที่.....

ตำแหน่ง.....

วันที่.....

หมายเหตุ* กรุณาแนบสำเนาบัตรประชาชนของเกษตรกรด้วยทุกครั้ง

แบบสอบถามการติดตามและประเมินผลโครงการ/กิจกรรม ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๖
โครงการเฝ้าระวังการเผาซากพืช วัชพืช และวัสดุทางการเกษตรในเขตปฏิรูปที่ดิน
กิจกรรม เฝ้าระวังการเผาซากพืช วัชพืช และวัสดุทางการเกษตรในเขตปฏิรูปที่ดิน

๒๕

ส่วนที่ ๑ : ข้อมูลทั่วไปของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ

๑.๑ คำนำหน้าชื่อ ☐ นาย ☐ นาง ☐ นางสาว

๑.๒ ชื่อ..... นามสกุล.....

๑.๓ หมายเลขบัตรประจำตัวประชาชน

๑.๔ วัน/เดือน/ปีเกิด.....

๑.๕ ที่อยู่ตามบัตรประชาชน

บ้านเลขที่.....หมู่ที่.....ตำบล.....อำเภอ.....จังหวัด.....

๑.๖ จำนวนสมาชิกในครัวเรือน.....ราย จำนวนแรงงานในภาคเกษตรราย

๑.๗ ท่านเป็นผู้ถือครองที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดินใช่หรือไม่ ☐ ใช่ ☐ ไม่ใช่ (หากไม่ใช่ กรุณารอกข้อมูลเจ้าของแปลงในส่วนที่ ๒)

ส่วนที่ ๒ : ข้อมูลแปลงที่ดิน

๒.๑ พื้นที่เข้าร่วมโครงการ จำนวน.....แปลง

แปลงที่ ๑ : จำนวนไร่.....งาน.....วา

แปลงเลขที่..... กลุ่ม/รหวาง ส.ป.ก.ที่.....

ที่ตั้งแปลง หมู่ที่..... ตำบล.....อำเภอ.....จังหวัด.....

พิกัดแปลง : Lat..... Long.....

ถ้าไม่ใช่เจ้าของแปลง (ระบุ) ชื่อเจ้าของแปลง.....

เลขบัตรประชาชนเจ้าของแปลง

ความสัมพันธ์กับเจ้าของแปลง

☐ คู่สมรส ☐ บิดา มารดา ☐ บุตร ☐ ลูกเขย ลูกสะใภ้/ ☐ อื่น ๆ (ระบุ)

แปลงที่ ๒ : จำนวนไร่.....งาน.....วา

แปลงเลขที่..... กลุ่ม/รหวาง ส.ป.ก.ที่.....

ที่ตั้งแปลง หมู่ที่..... ตำบล.....อำเภอ.....จังหวัด.....

พิกัดแปลง : Lat..... Long.....

ถ้าไม่ใช่เจ้าของแปลง (ระบุ) ชื่อเจ้าของแปลง.....

เลขบัตรประชาชนเจ้าของแปลง

ความสัมพันธ์กับเจ้าของแปลง

☐ คู่สมรส ☐ บิดา มารดา ☐ บุตร ☐ ลูกเขย ลูกสะใภ้/ ☐ อื่น ๆ (ระบุ)

แปลงที่ ๓ : จำนวนไร่.....งาน.....วา

๒๖

แปลงเลขที่..... กลุ่ม/ระวาง ส.ป.ก.ที่.....

ที่ตั้งแปลง หมู่ที่..... ตำบล.....อำเภอ.....จังหวัด.....

พิกัดแปลง : Lat..... Long.....

ถ้าไม่ใช่เจ้าของแปลง (ระบุ) ชื่อเจ้าของแปลง.....

เลขบัตรประชาชนเจ้าของแปลง

ความสัมพันธ์กับเจ้าของแปลง

☐ คู่สมรส ☐ บิดา มารดา ☐ บุตร ☐ ลูกเขย ลูกสะใภ้/ ☐ อื่น ๆ (ระบุ)

๒.๒ ข้อมูลสาธารณูปโภคและโครงสร้างพื้นฐานของแปลงเกษตรในเขตปฏิรูปที่ดินที่ตั้งวิสาหกิจชุมชน/

- แหล่งน้ำสำหรับการเกษตร ☐ เพียงพอ ☐ ไม่เพียงพอ

- ไฟฟ้า ☐ เพียงพอ ☐ ไม่เพียงพอ ☐ ไม่มี

- สัญญาณมือถือ ☐ มี ☐ มี แต่สัญญาณไม่เสถียร ☐ ไม่มี

- ถนน ☐ คอนกรีต ☐ ลูกกรัง ☐ ไม่มีถนน

- การคมนาคมที่เข้าถึง ☐ รถยนต์ ☐ รถจักรยานยนต์หรือจักรยาน

☐ เดินเท้า ☐ อื่น ๆ (ระบุ)

ส่วนที่ ๓ : รายละเอียดข้อมูลโครงการ

๓.๑ ข้อมูลรายได้ - รายจ่ายครัวเรือนเกษตรกร

ข้อมูลรายได้ - รายจ่าย	ก่อนเข้าร่วมโครงการ (บาท/ปี)	หลังเข้าร่วมโครงการ (บาท/ปี)
รายได้ครัวเรือนเกษตรกร		
- รายได้รวมในภาคการเกษตร		
- รายได้รวมนอกภาคการเกษตร		
รายจ่ายครัวเรือนเกษตรกร		
- รายจ่ายรวมในภาคการเกษตร		
- รายจ่ายรวมนอกภาคการเกษตร		

๓.๒ กิจกรรมหลักทางการเกษตร (เช่น อ้อย ข้าว มันสำปะหลัง ฯลฯ)

ระบุ.....

๓.๓ ท่านเป็นผู้ที่เคยเผาซากพืช วัชพืช และวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรหรือไม่ ☐ ใช่ ☐ ไม่ใช่

- หากใช่ เนื่องจาก ☐ ไม่มีเวลาในการจัดการซากพืช วัชพืช และวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร
- ☐ ไม่มีความรู้ในการจัดการซากพืช วัชพืช และวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร
- ☐ ไม่ทราบถึงผลกระทบในการเผาทำลายซากพืช วัชพืช และวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร
- ☐ เผาทำลายซากพืช วัชพืช และวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร ตามเกษตรกรรายอื่น
- ☐ อื่น ๆ โปรดระบุ

๓.๔ ท่านเป็นผู้ได้รับการอบรมหรือไม่ ☐ ใช่ ☐ ไม่ใช่

๓.๕ การนำความรู้จากการอบรมไปใช้ (เลือกตอบเพียงการนำไปใช้/ไม่ได้นำไปใช้ เท่านั้น และระบุรายละเอียดได้มากกว่า ๑ ข้อ)

- ☐ นำความรู้ไปใช้
- โดย ☐ นำมาใช้ในแปลง ☐ เป็นวิทยากรถ่ายทอดให้แก่ผู้อื่น
- ☐ ช่วยเหลือ/แนะนำผู้อื่น ☐ นำไปวางแผนสู่การปฏิบัติในอนาคต
- ☐ ไม่ได้นำความรู้ไปใช้
- เนื่องจาก ☐ ขาดวัสดุ/อุปกรณ์ ☐ ไม่มีพื้นที่ในการดำเนินการ
- ☐ ขาดแหล่งเงินทุน ☐ ไม่มีเวลาดำเนินการ

๓.๖ หลังเข้าร่วมโครงการ ท่านมีการแปรรูปซากพืช วัชพืช และวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรหรือไม่

- ☐ มีการแปรรูป
- โดยแปรรูปเป็น ☐ ปุ๋ยหมัก ☐ ปุ๋ยอินทรีย์ ☐ สารชีวภัณฑ์
- ☐ วัสดุปลูก ☐ ถ่านหรือถ่านอัดแท่ง ☐ ก้อนเชื้อเห็ดหรือวัสดุเพาะเห็ด
- ☐ ของใช้หรือเครื่องประดับ ☐ อื่น ๆ โปรดระบุ
- ☐ ไม่มีการแปรรูป
- เนื่องจาก ☐ ขาดวัสดุ/อุปกรณ์ ☐ ไม่มีพื้นที่ในการดำเนินการ
- ☐ ขาดแหล่งเงินทุน ☐ ไม่มีเวลาดำเนินการ ☐ อื่น ๆ โปรดระบุ

๓.๗ ผลที่ได้จากการเข้าร่วมโครงการ

***ตอบได้มากกว่า ๑ ข้อ

- ☐ มีกิจกรรมทางการเกษตรที่หลากหลายมากขึ้น ☐ มีการแปรรูปซากพืช วัชพืช และวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร
- ☐ มีการเพิ่มมูลค่าซากพืช วัชพืช และวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร
- ☐ ต้นทุนการผลิตลดลง (รายจ่ายลดลง) ☐ รายได้ในภาคการเกษตรเพิ่มมากขึ้น
- ☐ สิ่งแวดล้อมมีความอุดมสมบูรณ์มากขึ้น ☐ มีความยั่งยืนภายในแปลง สามารถพึ่งพาตนเองได้มากขึ้น
- ☐ มีการรวมกลุ่มเฝ้าระวังการเผามากขึ้น ☐ มีการแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ระหว่างเกษตรกรมากขึ้น

๓.๘ บันทึกสภาพพื้นที่ก่อนเข้าร่วมโครงการ (พร้อมรูปภาพประกอบ)

๒๘

--	--	--

๓.๙ บันทึกการเปลี่ยนแปลงในพื้นที่หลังเข้าร่วมโครงการ (พร้อมรูปภาพประกอบ)

--	--	--

๓.๑๐ บันทึกการแปรรูปซากพืช วัชพืช และวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร (พร้อมรูปภาพประกอบ)

--	--	--

หมายเหตุ : ขอความร่วมมือให้ ส.ป.ก.จังหวัด บันทึกข้อมูลก่อนเข้าร่วมโครงการดังต่อไปนี้ภายในวันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๖๖ ผ่านระบบ Google Sheet

๑. ส่วนที่ ๑ ทุกข้อ
๒. ส่วนที่ ๒ ทุกข้อ
๓. ส่วนที่ ๓ ข้อ ๓.๑

และขอความร่วมมือให้ ส.ป.ก.จังหวัด บันทึกข้อมูลหลังเข้าร่วมโครงการภายในวันที่ ๑๗ กรกฎาคม ๒๕๖๖ ผ่านระบบ Google Sheet

แบบประเมินผลการฝึกอบรม
โครงการเฝ้าระวังการเผาซากพืช วัชพืช และวัสดุทางการเกษตรในเขตปฏิรูปที่ดิน
กิจกรรม เฝ้าระวังการเผาซากพืช วัชพืช และวัสดุทางการเกษตรในเขตปฏิรูปที่ดิน
ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖

จังหวัด

คำชี้แจง : แบบประเมินผลการฝึกอบรมโครงการเฝ้าระวังการเผาซากพืช วัชพืช และวัสดุทางการเกษตรในเขตปฏิรูปที่ดิน กิจกรรม เฝ้าระวังการเผาซากพืช วัชพืช และวัสดุทางการเกษตรในเขตปฏิรูปที่ดิน ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖ ซึ่งจะนำผลการประเมินและข้อเสนอแนะ ที่ได้จากแบบประเมินนี้ไปใช้ในการพัฒนาและปรับปรุงกระบวนการให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นต่อไป

ตอนที่ ๑ ข้อมูลทั่วไป

๑. เพศ ☐ ชาย ☐ หญิง

๒. ช่วงอายุ ☐ ๑๕ - ๒๕ ปี ☐ ๒๖ - ๓๕ ปี ☐ ๓๖ - ๔๕ ปี ☐ ๔๖ - ๕๕ ปี ☐ ๕๖ ปีขึ้นไป

ตอนที่ ๒ แบบประเมินความพึงพอใจในการอบรม

โปรดให้คะแนนที่ ตรงกับความเป็นจริงและความคิดเห็นของท่านมากที่สุด

ระดับ ตั้งแต่ ๑ - ๕ คะแนน (๑ หมายถึง น้อยที่สุด และ ๕ หมายถึง มากที่สุด)

รายละเอียดการประเมิน	ระดับ				
	๑ น้อยที่สุด	๒ น้อย	๓ ปานกลาง	๔ มาก	๕ มากที่สุด
ด้านเนื้อหากิจกรรม					
๑. หัวข้อบรรยายสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการอบรม					
๒. ระยะเวลาทั้งหมดของการอบรม					
๓. เนื้อหาสาระในการอบรมตรงกับความต้องการ					
ด้านวิทยากร					
๑. เทคนิคการนำเสนอของวิทยากร					
๒. วิทยากรนำเสนอเนื้อหาสาระครบถ้วนและน่าสนใจ					
๓. วิทยากรสามารถสื่อสารและถ่ายทอดให้เข้าใจได้ง่าย					
ด้านการนำความรู้ไปใช้					
๑. มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องที่อบรม					
๒. นำความรู้ไปถ่ายทอดหรือเผยแพร่ได้					
๓. นำความรู้ไปปรับประยุกต์ใช้ได้					
ด้านการบริการ					
๑. สถานที่จัดอบรม					
๒. อาหาร อาหารว่างและเครื่องดื่ม					
๓. การบริการ/อำนวยความสะดวกต่าง ๆ ของเจ้าหน้าที่					

ตอนที่ ๓

๑. ข้อเสนอแนะอื่น ๆ

.....

.....

๒. ปัญหาและอุปสรรค

.....

.....